

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1957 | ΑΡΙΘ. 3

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

ΝΑ ΟΜΙΛΗΣ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ!

Εἰς ἓνα προηγούμενον ἄρθρον μας ἐτονίσαμεν, ὅτι ὁ ἱερεὺς πρέπει ν' ἀκούῃ μὲ μεγάλην προσοχὴν τὰ πνευματικά του τέκνα, ὅταν αὐτὰ ἐξομολογοῦνται ἢ ζητοῦν τὴν πνευματικὴν βοήθειάν του. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὸν αὐτό. Ὁ καλὸς ἱερεὺς δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ν' ἀκούῃ προσεκτικὰ τοὺς ἐνορίτας, πὺν τοῦ ἀνοίγουν τὴν καρδίαν τους. Παραλλήλως πρέπει καὶ νὰ ὁμιλῇ εἰς αὐτοὺς μὲ μεγάλην προσοχὴν.

* * *

Ὁ ποιμὴν εἶναι ὁ φίλος καὶ τὸ ἐμπιστον πρόσωπον δι' ἐκείνους, πὺν ζητοῦν τὴν βοήθειάν του. Ἐφ' ὅσον αὐτοὶ τὸν ἀναζητοῦν, τοῦ κάνουν ἓνα μεγάλο δῶρον. Τοῦ χαρίζουν τὴν ἐμπιστοσύνην τους. Πρέπει λοιπὸν καὶ αὐτὸς νὰ συνομιλῇ μαζί τους μὲ πραγματικὴν ἀγάπην.

Πρέπει πρῶτα-πρῶτα νὰ ἔχη ἡρεμίαν. Εἶναι προτιμώτερον νὰ ὁμιλῇ κάπως στοχαστικά καὶ διστακτικά, παρὰ κατὰ τρόπον βιαστικὸν καὶ βίαιον.

Μπροστὰ ἔπειτα στοὺς μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς τῆς γῆς δὲν πρέπει νὰ ταπεινῶνεται, οὔτε νὰ συμπεριφέρεται δουλικά. Ὁ ποιμὴν εἶναι ὁ διάκονος τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ οἰκονόμος τῆς χάριτος Του. Ποῖος λοιπὸν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ αὐτόν; Ἀκριβῶς καὶ οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ τῆς γῆς ἔχουν συνήθως ὑπ' ὄφιν τους τὴν ἀλήθειαν αὐτήν. Ὁ συρφετὸς τῶν κολάκων καὶ τῶν προθύμων ὑπηρετῶν ἔχει γίνει ἤδη εἰς αὐτοὺς φορτικὸς καὶ τοὺς προξενεῖ ἀηδίαν. Δι' αὐτὸ περιμένουν ἀπὸ τὸν ἱερέα νὰ τοὺς ἀντικρύσῃ σὰν κοινὸς ἀνθρώπους, ὅπως βλέπει καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους.

Πραγματικά! Ὁ καλὸς ἱερεὺς ἀντικρύζει σὰν φίλος καὶ ἀδελφὸς καὶ αὐτοὺς τοὺς ταπεινοὺς καὶ περιφρονημένους. Συνο-

μιλεῖ μαζί τους μὲ τὴν ἴδιαν εὐγένειαν, τὴν ὁποίαν χρησιμο-
ποιεῖ καὶ διὰ τοὺς ἐπισήμους. Ὁ «ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν
ἐσθῆτι λαμπρᾷ» ἔχει μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ ἱερέως αὐτοῦ τὴν
ἴδιαν ἀξίαν, πὸν ἔχει καὶ ὁ «πτωχὸς ἐν ρυπαρᾷ ἐσθῆτι» (Ἰακ.
β', 2-3). Πάντοτε ἀντηχοῦν εἰς τ' αὐτιά του τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ
Ἰακώβου: «Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγ-
χόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται» (Ἰακ. β', 9).

Ἐπειτα ὁ ἱερεὺς εἰς τὰς ποιμαντικὰς συνομιλίας του πρέπει νὰ
λέγῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνον αὐτήν. Ποτὲ δὲν πρέπει
νὰ καταφεύγῃ εἰς παραχωρήσεις καὶ ἡμίμετρα. Ἐὰν καταφύγῃ
εἰς αὐτά, τότε δικαίως σιγὰ-σιγὰ θὰ χάσῃ τὴν ἐκτίμησιν τῶν
πνευματικῶν τέκνων του. Δὲν θὰ εἶναι πλέον ὁ ποιμὴν τους,
ἀλλὰ ὁ καταστροφεὺς τῶν ψυχῶν τους.

Ἄλλὰ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Εἶναι δυνατὸν ὁ ἱερεὺς νὰ
λαλῇ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν; Μήπως πρέπει μερικὲς φορὲς νὰ
τὴν παρακάμπτῃ προσεκτικὰ, διὰ νὰ μὴ φαίνεται ὀξύθυμος ἢ
πολὸν ἀσθηρὸς; Ὁχι! Πρέπει νὰ λέγῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν,
ἀλλὰ μὲ μεγάλην ἀγάπην. Ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη δὲν ἐκδηλώνεται
σὰν δειλία καὶ δισταγμὸς. Πρέπει πότε-πότε νὰ προκαλῇ πόνον
καὶ λύπην. Καὶ ὁ ἱατρὸς ἀπὸ ἀγάπην πολλὰς φορὲς κάνει τὴν
ὀδοντηρὰν ἐγχείρησιν. Προξενεῖ πόνον, διὰ νὰ θεραπεύσῃ. Τέτοιαν
ποιμαντικὴν συμπεριφορὰν παρουσίαζεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος,
ὅταν ἔλεγε: «Τίς ὁ εὐφραίνων με εἰμὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;»

Ὁ ποιμὴν ἐπίσης εἶναι ἓνας στοργικὸς πατέρας ἢ ἀδελφός,
ποὺ δίδει συμβουλὰς καὶ ὀδηγεῖ τοὺς ἐνορίτας του εἰς τὴν δη-
μιουργίαν μέσα εἰς τὰς ψυχὰς των γνησίων θρησκευτικῶν βιω-
μάτων. Ἄλλὰ ποτὲ δὲν μεταβάλλεται εἰς ἓνα τόραννον, ποὺ ἐπι-
βάλλει ὠρισμένας διαταγὰς καὶ ζητεῖ νὰ ὑποτάξῃ βιαίως τὰ
πνευματικὰ του τέκνα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι πολλὰς φορὲς παρου-
σιάζεται εἰς τὸν ποιμένα ὁ πειρασμὸς νὰ θέλῃ νὰ δεσπόξῃ μέσα
εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐνοριτῶν του. Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι ἀμαρτία. Ὁ
ποιμὴν πρέπει εἰς τὰς ποιμαντικὰς συνομιλίας νὰ βοηθῇ καὶ ὄχι
νὰ κυριαρχῇ. Ἦμπορεῖ νὰ δεικνῇ τὸ ἅγιον θέλημα τοῦ Θεοῦ
καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ὑπακοῆς εἰς αὐτό. Νὰ ἀποδοκιμάξῃ τὴν
ἀμαρτίαν. Νὰ κηρύττῃ, ὅτι τὰ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας εἶναι θάνα-
τος. Νὰ δεικνῇ τὰς πλάνας, νὰ παραμερίζῃ τὰς προλήψεις καὶ
τὰς συγχύσεις καὶ νὰ ἀναρριπίξῃ τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης. Ἦμ-
πορεῖ ἀκόμη νὰ καταπολεμῇ τὸ πείσμα, τὴν γοητείαν τῆς ἀμαρ-
τίας καὶ τὴν πόρωσιν. Νὰ βοηθῇ τοὺς ἀδυνάτους καὶ νὰ ἐνι-
σχῆ αὐτούς, ποὺ σκοινιάπτουν. Νὰ προλαμβάνῃ τὰς ἀσωτείας
καὶ νὰ ὀδηγῇ εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν αὐτοκριτικὴν. Ἄ-

ΦΩΤΙΖΟΥΝ ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

Τὴν γιορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν χαίρονται οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Σχολείων μας. Ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων τιμᾷ τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων αὐτῶν τῆς Ἐκκλησίας μορφῶν γιὰ τὶς ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες πού πρόσφεραν στὴν καλλιέργεια τῆς μορφώσεως καὶ στὴν διαμόρφωσι τοῦ Ἑλληνο-χριστιανικοῦ Ἰδεώδους τῆς Παιδείας.

Ἄλλὰ γιὰ τί ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ νὰ γιορτάζουμε τὴν γιορτὴ τους σὰν τοὺς ἄλλους καὶ νὰ στεκώμαστε μακριὰ καὶ ξένοι σχεδὸν στὴν ὀλόθερμη αὐτὴν ψυχικὴν ἀνάτασι, πού συναγεῖρει σὲ μιὰ θεσπέσια συνάθροισι μέσα στοὺς Ἱερούς Ναοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους; Ἔχουμε κάθε δικαίωμα ἀλλὰ καὶ ὑποχρέωσι νὰ θεωροῦμε τὴν γιορτὴ τους καὶ δική μας. Δεν ἦσαν κληρικοὶ πού ἐτίμησαν ὅσον ὀλίγοι τὸ εὐλογημένο ράσο; Δὲν ἐλάμπρυναν ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς Ἱερωσύνης δοξάζοντας ἔτσι τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ; Πῶς ἤμποροῦμε, λοιπόν, νὰ περάσουμε τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τους, χωρὶς νὰ αἰσθανθοῦμε μιὰ βαθύτερη στὴν καρδιά μας διέγερσι;

Ἡ ζωὴ τοῦ κληρικοῦ εἶναι γεμάτη πειρασμούς. Σὰν τὸ καράβι πού θαλασσοδέρνεται στὶς ἀνοικτὲς θάλασσες εἶναι ὁ κληρικός στὴν κοινωνία. Χτυπάει τὸ κακὸ καὶ χτυπιέται. Μαζεύει

ναμφιβόλως ἤμπορεῖ νὰ κἀνῃ αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ ἤμπορεῖ νὰ τὰ κἀμῃ μόνον μὲ τὴν συμβουλὴν του. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ τὰ παρουσιάσῃ ὡς προσωπικὰς του ἐντολὰς καὶ διαταγὰς. Εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν τὸ πνευματικόν του τέκνον εἶναι ἐκεῖνο, πού θὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου. Δι' αὐτὸ ἡ ποιμαντικὴ συνομιλία θὰ ἔχῃ ἐπιτύχει, ἐὰν ἔχῃ δεῖξει σαφῶς τοὺς δύο δρόμους. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα τὸ καθήκον τοῦ ἱερέως δὲν εἶναι ἡ προσπάθεια πρὸς βιαίαν ἐπιβολὴν, ἀλλ' ἡ θερμὴ προσευχὴ καὶ ταπεινωσίς του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

* *

Ἀληθῶς, πόσον πολὺ πρέπει νὰ προσέχῃ ὁ ποιμὴν εἰς τὰς ποιμαντικὰς του συνομιλίας! Δὲν πρέπει μόνον νὰ ἀκοῦῃ προσεκτικὰ. Πρέπει καὶ νὰ ὀμιλῇ προσεκτικὰ! Δι' αὐτὸ ἄς μεταρσιώνῃ μὲ τὴν θερμὴν προσευχὴν τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς γλοκειᾶς παρουσίας τοῦ Θεοῦ καὶ ἄς ἀντλήῃ φωτισμόν, σοφίαν καὶ δύναμιν ἀπὸ Αὐτόν!

Ε. Θ.

τούς ναυαγούς τῆς ζωῆς καὶ δέρνεται συγχρόνως ἀπὸ τὰ κύματα. Κλυδωνίζεται, ἀλλὰ προσέχει νὰ μὴ καταποντίζεται. Καὶ ἐπειδὴ ὁ κίνδυνος πολλές φορές παίρνει μεγάλες διαστάσεις, ἀναζητάει βοήθεια. Ὑψώνει τὰ χέρια του πρὸς τὸν δυνάμενον («σφίξει»). Καὶ εἰσέρχεται στὸ «ταμεῖον» του. Καὶ γονατίζει μπρὸς στὴν ἅγια Τράπεζα. Γύρω του ὀλόκληρη ἡ Ἐκκλησία ἢ στρατευομένη θέλει νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ. Καὶ ἡ θριαμβεύουσα νὰ τὸν στηρίξῃ.

— Ὡ εὐλογημένη δύναμις, ποὺ διασχίζεις τοὺς αἰθέρας καὶ συντρίβεις φράγματα ἀδιαπέραστα γιὰ νὰ ὀπλίσης τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἀγωνιζομένου κληρικοῦ...

Δὲν εἶναι μόνος ὁ κληρικός. Μόνον ἂν θέλῃ, ἀπομονώνεται. Δίπλα του παραστέκουν οἱ τρεῖς μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Ἱεράρχαι, ποὺ πάλαιψαν στὴ γῆ σὰν γενναῖοι κληρικοὶ καὶ μποροῦν ἐπομένως νὰ νοιώσουν πολὺ καλὰ τὸν παλμό του. Ἀφήνω τὴ σκέψι μου νὰ πετάξῃ ψηλὰ καὶ νὰ βυθισθῇ στὶς ἅγιες αὐτὲς ψυχές. Καὶ ἀποκαλύπτεται μπροστά μου ἡ περιλαμπρὴ δρᾶσις τοῦ Μ. Βασιλείου. Καὶ ἡ ἐσωτερικὴ περισυλλογὴ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Καὶ ὁ ἀδαμάντινος χαρακτῆρας τοῦ Χρυσοστόμου. Στοχάσου καὶ σὺ ἀδελφέ μου ἔτσι μυστικὰ καὶ ἀθόρυβα ὅλα αὐτὰ, ποὺ κοσμοῦν τοὺς ἐνδόξους πνευματικούς μας Πατέρας. Τὰ συγγράμματα ποὺ μᾶς ἄφησαν σὰν πολύτιμη κληρονομιά καὶ οἱ ἄλλες πληροφορίες τῶν συγχρόνων Ἱστορικῶν, μᾶς δίδουν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναβαπτισθοῦμε στὴ θερμὴ τους πίστι. Καὶ νὰ καθρεφτίσουμε τὶς ψυχές μας στὴν ἅγια εἰκόνα ποὺ μᾶς συνθέτουν.

Ἄς πλησιάσουμε πρῶτα τὸν Μ. Βασίλειο. Ἱερεὺς ἦταν στὴν Καισάρεια. (Σύμβουλος ἀγαθός, παραστάτης δεξιός, τῶν θείων ἐξηγητής, τῶν πρακτέων καθηγητής, γήρως βακτηρία, πίστεως ἔρεισμα). Ἔτσι μᾶς τὸν περιγράφει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος. Ἔχουμε, λοιπόν, μιὰ σαφῶς καθωρισμένη γραμμὴ στὴν ἱερατικῇ μας ἀποστολή. Πῶς ἤμποροῦμε νὰ λοξοδρομήσουμε; Ἔγινε κατόπιν Ἐπίσκοπος. Ἄς προσέξουμε κάτι ποὺ δὲν εἶναι λεπτομέρεια. «Δὲν ἔκλεψε τὴν ἐξουσία, οὔτε τὴν ἄρπαξε, οὔτε ἐπέδιωξε τὴν τιμὴν, ἀλλ' ἡ τιμὴ τὸν ἐπέδιωξε. Δὲν ἐδέχθη ἀνθρώπινη χάρι ἀλλὰ θεία καὶ ἀπὸ τὸν Θεό». Δὲν ἦταν κληρικός τῆς «καλοπέραςης». Σπάει τὰ δεσμὰ τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος. «Μάζεψε τοὺς χτυπημένους ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τοὺς μισοπεθαμένους ἀπὸ τὴν στέρησι, ἄνδρες, γυναῖκες, νήπια καὶ γέροντες, σῶναξε τροφὴς καὶ ἴδρυσεν τὴν καινούργια πόλι τῆς ἀγάπης, (τὸ τῆς εὐσεβείας ταμεῖον)», τὴν περίφημη Βασιλειάδα. Κανένα ἐπί-

γειο ἀγαθὸ δὲν θεωροῦσε ἀνώτερο ἀπὸ τὴν ἀγία ὑπόθεσι τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πρόθυμος νὰ ὑποστῇ κάθε θυσία. «Φωτιά και ξίφος και θηρία και νύχια, πού καταξέσχίζου τις σάρκες δὲν με τρομάζουν, ἀλλ' εὐφραίνου τὴν ψυχὴ μου». Αὐτὴ ἦταν ἡ θαρραλέα ἀπάντησις του στὸν Μόδεστο.

Ἄλλὰ θέλει τώρα νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος. Βλέπει τὸν κληρικὸ πὸν ποθεῖ τὴν πνευματικὴ ἀναμόρφωσι τοῦ ποιμνίου του. Καὶ τοῦ λέει: «Καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἶτα καθᾶραι· σοφισθῆναι και οὕτω σοφίσαι· γενέσθαι φῶς και φωτίσαι· ἐγγίσαι Θεῷ και προσαγαγεῖν ἄλλους· ἀγιασθῆναι και ἀγιάσαι». Εἶναι μία ἔξοχη συμβουλὴ γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τοῦ Ἐρημερίου, πού φουντώνει στίς ἡμέρες μας, τὰ λόγια αὐτά. Πρὶν στραφοῦμε πρὸς τὰ ἔξω, ἄς ἀποβλέψουμε στὴν ἐσωτερικὴ μας καλλιέργεια. Εἶναι ἡ δικὴ μας ψυχὴ, πού θὰ καθαρίσουμε πρῶτα. Τοῦ «διδάξῃ» θὰ προηγηθῇ τὸ «ποιήσῃ». Καὶ τότε δὲν θὰ εἴμαστε «χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον». Ἡ ἀγία και ἀγωνιστικὴ ζωὴ μας πρέπει νὰ λαμπρύνῃ τοὺς ὠραίους λόγους μας. Καὶ τώρα; Πρὶν χτυπήσουμε τὸ κακὸ γύρω μας, θὰ τὸ χτυπήσουμε ἀλύπητα μέσα μας. Ὅχι; Τὰ κηρύγματά μας δὲν θὰ πιάνουν. Θᾶναι σφαῖρες χωρὶς μπαρούτι.

Ἄλλ' ὁ κληρικὸς ἔχει ἐχθρούς. Εἶναι προσωπικοί; Εἶναι τοῦ Θεοῦ ἔργου: «Ἄφησε τοὺς ἐχθρούς νὰ φλυαροῦν και νὰ χαζεύουν», θὰ πῆ στὸν ταλαιπωρούμενον κληρικόν. Καὶ θὰ συνεχίσῃ: «Τὸ ἀπολωλὸς ἐκζητεῖ, τὸ ἀσθενὲς ἐνίσχυε, τὸ ἰσχυρὸν φύλαττε». Τί ἄλλο πιδ ζωντανὸ θὰ ἠθέλαμε γιὰ νὰ μᾶς ὑπεθυμίξῃ τὴν οὐράνια, πράγματι, ἀποστολὴ μας; Ὁ γνήσιος κληρικὸς, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν, συνεχίζει τὸ ἔργον ἄφοβος και αἰσιδόξος. Τὸ «ἀπολωλὸς» ζητᾶ νὰ σώσῃ. Καὶ τὸ «ἀσθενὲς» νὰ ἐνισχύσῃ. Καὶ τὸ «ἰσχυρὸν» νὰ διαφυλάξῃ.

Ἄλλ' ἰδοὺ τώρα δίπλα μας ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος. Σὰν πατέρας μὲ τὰ παιδιὰ του φαίνεται ὁ ἅγιος ὡς Ἱερεὺς μέσα στὴν Ἀντιόχεια. Χωρὶς ὑπερβολὴ. Προσέξατε πῶς περιγράφει ὁ Θεοδώρητος τὴν ἱερατικὴ του διακονία: «Ὅταν κανεὶς δικάζεται, αὐτὸν φωνάζει γιὰ συνήγορον. Ὁ πεινασμένος τὸν ἱκετεύει γιὰ τροφὴ και ὁ γυμνὸς γιὰ ροῦχα. Ὁ λυπημένος ἔρχεται κοντά του νὰ βρῇ παρηγοριά. Ὁ φυλακισμένος ν' ἀπολυθῇ ἀπὸ τὴν φυλακὴ, φωνάζει. Ἄλλος τὸν τραβάει νὰ ἐπισκεφθῇ ἀσθενῆ. Ὁ ξένος τοῦ ζητάει καταφύγιον. Ἄλλος τὸν φωνάζει νὰ εἰρηνεύσῃ τὸ σπιτικὸ του, πού ταρασσεται ἀπὸ φιλονικίας. Ἡ χῆρα τοῦ κράζει τὸ «ἐλέησον». Ἄλλη θρηνεῖ γιὰ τὴν ὀρφάνια...». Δὲν εἶναι, ἐπομένως, ὁ Ἱερεὺς ἕνας ἐπαγγεληματίας πού, ἔστω γιὰ τὰ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΤΙΜΑ ΤΩΝ ΙΔΡΥΤΗΝ ΤΗΣ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΑΥΛΟΝ

Περίεργος, ἀληθῶς, ἦτο ἡ διαπίστωσις, ὅτι εἰς τὴν μητροπολιτικὴν περιφέρειαν τῆς Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἡπειρον γενικώτερον, οὐδεὶς ὑπῆρχε Ναὸς τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης καὶ ἐκχριστιανιστοῦ τῆς Ἡπείρου.

Καὶ ὑπῆρχε βεβαίως ὁ Ναὸς τοῦ χωρίου τῶν Κερασῶν (Φιλιππίδος). Ἄλλ' οὗτος ἀνεγερθεὶς πρὸ τινων μόλις ἐτῶν διὰ τοῦ ἐράνου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἡμῶν Παύλου, ἐτιμήθη, μᾶλλον εἰπεῖν, ἐπ' ὀνόματι Ἐκείνου καὶ ἐπομένως ὄλως δευτερευόντως ἀφιερῶθη εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ εορτάζεται κατὰ τὴν μνήμην Αὐτοῦ.

Ἰσως ἡ πολυχρόνιος αὕτη παράλειψις νὰ ἔχη τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἀμφισβήτησιν τῆς ἐν τῇ Νικοπόλει τῆς Ἡπείρου ἐλεύσεως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ διδασκάλου καὶ θεμελιωτοῦ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀνὰ τὰ ἔθνη καὶ τῆς ὑπ' Αὐτοῦ συνεπῶς ἰδρύσεως τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως.

συμφέροντά του, καλεῖται νὰ κάνη καλὰ τὴ δουλειά του. Ἡ ἱερωσύνη τελεῖται μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, τάξιν δ' ἐπουρανίων ἔχει ταγμάτων», τονίζει ὁ Ἅγιος Πατήρ. Εἶναι θεία, οὐράνια ἡ ἀποστολή του. Καὶ καλεῖται νὰ γίνῃ ὑπηρέτης ψυχῶν πρὸς σωτηρίαν. Καὶ γιὰ νὰ ἀνταποκριθῇ σ' αὐτὰ χρειάζεται πνευματικὴ μόρφωσι πλουσία. Καὶ βίον ἐνάρετον. Καὶ χαρακτῆρα ἀδαμάντινον. Καὶ θερμὴ προσευχή. «Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸ ψάρι τὸ νερό, εἶναι γιὰ τὸν κληρικὸ ἡ προσευχή». Καὶ προσοχὴ στὶς παγίδες, ποὺ στήνει συχνὰ ἡ ἁμαρτία! Δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὁ κληρικὸς αὐτό, ποὺ νύχτα-μέρα κυκλοφοροῦσε στὸ μυαλὸ τοῦ Ἁγίου Χρυσόστομου: «Ἐν λυπηρόν, ἁμαρτία μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ κόνις καὶ καπνός».

Ἄς εἶναι ἓνα γρήγορο καθρέφτισμα τῆς ψυχῆς μας οἱ παραπάνω σκέψεις. Καὶ ἄς συγκρίνουμε τί εἴμαστε μ' αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ εἴμαστε, ὅπως μᾶς τὸ συνθέτουν οἱ λόγοι καὶ ἡ ζωὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Καὶ ἄς προχωρήσουμε στὴ διόρθωσι τῶν σφαλμάτων μας μὲ εὐκρίνεια. Καὶ ἄς τραβήξουμε μπροστὰ θερμοί, σταθεροί καὶ γενναῖοι. Φωτίζουν τὰ βήματά μας οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι. Καὶ καθορίζουν τὸν σκοπὸν μας. Καὶ διαγράφουν τὶς ὑποχρεώσεις μας.

Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΜΠΑΡΔΑΚΟΣ

Περὶ τῆς ἀδιαμφισβητήτου ὁμως ταύτης ἀληθείας, πιστευομένης σήμερον ἀπὸ κορυφαίους ξένους τε καὶ ἡμετέρους ἐπιστήμονας ἐγράψαμεν ἀλλαχοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὸν, τῷ ἔτει 1951, ἐπίσημον ἑορτασμόν τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅστις διοργανώθη παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ προσέλαβεν οἰκουμενικὸν χαρακτήρα, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἱερὰν θεωρίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Ἑλλάδι πόλεων, τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθη ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐκπρόσωποι πασῶν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπουσιαζούσης μόνον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας—μεγάλοι ἐπιστήμονες, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν—ἐπεσκέφθησαν τὴν ἐν Ἡ π ε ἶ ρ ω Νικόπολιν, μαρτυρεῖ περὶ τοῦ πόσον σήμερον γίνεται ἀποδεκτόν, ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος εἶναι ὁ ἐκχριστιανιστῆς τῆς Ἡπείρου καὶ ὁ ἱδρυτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως. Καὶ ἐπομένως καθίσταται λίαν σαφές, ὅτι μαζὶ μὲ ἄλλους τοὺς Ἑλληνας καὶ οἱ Ἡπειρώται, ἐφ' ὅσον ὀφείλουν τὴν χριστιανικὴν των ὑπόστασιν εἰς τὸν θεσπέσιον τοῦτον καὶ οὐρανοδόξον Ἀπόστολον, ἔχουν ἐπιτακτικὴν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ αἰσθάνωνται τὴν ὑφίστην αὐτὴν τιμὴν καὶ νὰ εὐγνωμονοῦν ἐν παντὶ τὸν μέγαν διδάσκαλόν των.

Ἐντεῦθεν ὀρμώμενος ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Στυλιανός, ἀπὸ τὴν στιγμήν τῆς ἐλεύσεώς του εἰς τὴν Ἡπειρον, ὡς μητροπολίτης τῆς ἀποστολικῆς ταύτης Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, ἀπεφάσισεν ὅπως τὴν παράλειψιν ταύτην τόσων χρόνων καὶ αἰῶνων τὴν ἄρη κατὰ τὸν πλέον ἐπισημότερον τρόπον.

Ὅτω κατόπιν πολλῶν κόπων καὶ προσπαθειῶν ἔθεσε τὴν 31ην Αὐγούστου 1953 τὸν θεμέλιον λίθον ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Νικοπόλεως παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ὀλίγα μέτρα μακρὰν τοῦ Ἀμφιθεάτρου καὶ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανείου τείχους ταύτης, ἔνθα εὐρίσκειται ἐν μικρὸν χωρίον ἐπονομαζόμενον σήμερον Σμυρτοῦλα, δι' ἀνέγερσιν Ναοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Παύλου. Καὶ μετὰ παρέλευσιν μιᾶς τριετίας, τοῦ Ναοῦ τούτου ἀποπερατωθέντος, ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπεῖᾳ τὴν 23ην Δεκεμβρίου 1956.

Ἦτο ἄκρωσ συγκινητικὸν τὸ θέαμα. Ἐν μέσῳ ραγδαίας βροχῆς καὶ βαρέος χειμῶνος ἐτέλει ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς Νικοπόλεως τὰ Ἐγκαίνια τοῦ πρώτου Ναοῦ εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἁγίου Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως. Καὶ ἡ σκέψις παντὸς κατ' ἐκείνας τὰς θεσπεσίας στιγμὰς ἐπτερούγιζε μακρὰν εἰς τοὺς αἰῶνας, εἰς τὸ ἔτος 67 μ. Χ., ἔτε ἐν καιρῷ χειμῶνος ὁ Ἀπό-

στολος ἐπεσκέφθη τὴν Ἡπειρον καὶ πρочеίμασε ἐν τῇ ἐν αὐτῇ ἀκμαζούσῃ μεγαλοπόλει, εἰς τὴν Νικόπολιν.

Εἰς ἐκεῖνα ἀκριδῶς τὰ ἱερὰ χῶματα εὕρισκόμενοι ἐδλέπομεν ἐνώπιόν μας ἐν πνεύματι τὸν θεῖον Παῦλον κηρύσσοντα καὶ μεταδίδοντα τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δι' αὐτὸ ἦσαν δικαιολογημένα ἐξ ὀλοκλήρου τὰ συναισθήματα τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, τὰ ὅποια ἐκυριάρχουν εἰς τὰς καρδίας τῶν πολυπληθῶν χριστιανῶν καὶ τὰ ὅποια ἔφθασαν εἰς τὸ κατακόρυφον, ὅταν ἐψάλη τὸ δοξαστικὸν τοῦ ἁγίου Παύλου: «Δεῦτε πιστοὶ εὐφρανθῶμεν ἐνθῶς καὶ πανηγυρίσωμεν καὶ δώμεν δόξαν Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῷ ἀποστείλαντι ἡμῖν πρέσβυν ἀπόστολον, Παῦλον τὸν ἀοίδιμον, ἀνακηρῦσαι ἡμῖν ἀθανασίας τὰ ρήματα. Σήμερον ἐν Νικοπόλει παραγενόμενος παραχειμάσαι θέλων, ἐν μέσῳ Χριστωνύμου λαοῦ. Διὸ καὶ ἡμεῖς οἱ δι' αὐτοῦ φωτισθέντες ἀγαλλόμενοι δοῶμεν. Μνημόνευε καὶ ἡμῶν ὡς παρρησίαν ἔχων πρὸς Χριστὸν τὸν Θεόν, οὐρανόκλητε Παῦλε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Ὡ, πόσον αἰσθάνεται κανεὶς ἐσωτερικὴν ἱκανοποίησιν, ὅταν ἐκτελῇ ἓνα πρωταρχικόν του καθήκον ἔναντι οἰουδήποτε! Ἡ ἐπιμαρτυρία τῆς συνειδήσεως ἐκάστου, ὅτι ἐξεπλήρωσε μεγάλην τιμὰ καὶ ἀξιόχρεον ὑποχρέωσιν δημιουργεῖ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ἐκάστου βάθην μίαν ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ἄνευ προηγουμένης.

Καὶ ὁ πρωτοεργὸς τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὑπερτάτου τούτου καθήκοντος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως ἔναντι τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου Σεβασμιώτατος κ. Στυλιανὸς συνησθάνετο βαθύτατα μετὰ τῶν Χριστιανῶν του αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν εὐχαρίστησιν καὶ εὐτυχίαν. Καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴν τὴν φορὰν ἰδιαιτέρως ὁ λόγος του, τὸν ὅποιον ἐκήρυξε μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ὑπῆρξε περισσότερον γλυκὺς, συναρπαστικὸς, μεγαλοπρεπῆς, βαθύς, συγκινητικὸς, καὶ ἐδημιούργησε τοιαύτην ψυχολογικὴν κατάστασιν, ὥστε ὅλοι μετελάδομεν τῆς Θείας Χάριτος διαχουμένης πλουσίως ἀπὸ τὸν Θείας Χάριτος πεπληρωμένον καὶ ἐν Νικοπόλει παραγενόμενον Ἀπόστολον.

Δόξα τῷ τρισάγιῳ Θεῷ, ἀναφωνοῦμεν, διότι μᾶς ἤξιωσεν αὐτῆς τῆς μεγάλης χαρᾶς καὶ εὐτυχίας νὰ ζήσωμεν τοιαύτας μεγαλειώδεις καὶ συγκινητικὰς στιγμὰς. Τὰς ἱερὰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία τῆς Νικοπόλεως διὰ τοῦ σεπτοῦ Ποιμενάρχου τῆς ἐξεπλήρωσε τὴν μεγάλην ὑποχρέωσιν τῆς. Καὶ ἀνῆγειρεν ἐκ θεμελίων. Καὶ ἀφιέρωσε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Νικοπόλει, ὀλίγον μακρύτερον τῶν πολυτίμων ἐρειπίων τῆς, Ναὸν ἐπ' ὀνόματι

ΑΠΟ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΑΝΑΡΙ

ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ «ΑΓΙΩΝ» ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΑΣΑΛΕΥΤΗ

Σε προηγούμενο σημείωμά μας ἐδώσαμε μιὰ μικρὴ βέβαια εἰκόνα τοῦ Φαναρίου ὡς τοποθεσίας μέσα εἰς τὴν καρδιὰ τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου καὶ ὡς περιβάλλοντος, ποὺ δημιουργεῖ ἡ θρησκευτικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὡς ἱστορίας. Θὰ πρέπει ὡς τόσο νὰ κάμῃ κανεὶς καὶ τὴν γνωριμία μὲ τὶς διάφορες μορφές ποὺ ἐκινούντο στὸ πέρασμα τῶν χρόνων, κάτω ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ τοῦ Φαναρίου. Καὶ μᾶς φέρνει πρὸς τὴν ὥραία ἀλλὰ καὶ ἱερὴ ἀνάμνησι τῶν μορφῶν αὐτῶν ἡ ἀστάθμητος καὶ ἐπιπολαία ὑπόδειξις τουρκικῆς ἐφημερίδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῇ πλέον, ὡς παράτυπος δῆθεν καὶ ἀνευ λόγου, ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου. Νὰ καταργηθῇ δηλαδὴ μιὰ μακρὰ παράδοσις, ποὺ ἦταν συνυφασμένη μὲ τὴν χριστιανικὴ ζωὴ τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου καὶ ἰδίως τῆς ἐποχῆς ποὺ ἤρχισε ἀπὸ τὴν ἐπομένη σχεδὸν τῆς ἀλώσεως. Τὸ ράσο ποὺ ἔμεινε σεβαστὸ ὡς σχῆμα τῶν κληρικῶν μέχρι τοῦ 1932, αὐτὸ πρὸ παντὸς ὡς ἐκδήλωσις καὶ ὡς ἐμφάνισις ἦταν ἡ κυρία μορφή ποὺ ἐδέσποζε μέχρι τότε, παρ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες ποὺ ἀντιμετώπιζε ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ γένος. Τὸ Φανάρι συνεχέντρονε αὐτὸ τὸν κόσμον τοῦ ράσου. Ἡ κυκλοφορία του ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν ἄλλων διαβατῶν, ὁμοδόξων καὶ ἀλλοθρήσκων ἐνέπνεε πάντοτε ἓνα σεβασμὸν. Τὸ πέρασμά του παντοῦ ἦταν πέρασμα ἑνὸς λειτουργοῦ τοῦ ὑψίστου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλλόθρησκοι κυρίαρχοι παλαιότερα ἀνεγνώριζαν μιὰ ἀνωτερότητα. Καὶ ὁ τίτλος τοῦ ἐφέντη διὰ τὸν κληρικὸν τοῦ Φαναρίου ἦταν ἀπαραίτητος πάντοτε, ὡσάκις τὰ τουρκικὰ χεῖλη ἀπηυθύνοντο πρὸς ἓνα οἰονδήποτε ἐξ αὐτῶν. Ἡ μορφή τοῦ κληρικοῦ εἰς τὸ Φα-

τοῦ πρωτοκορυφαίου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως Ἡπειροῦ ἱδρυτοῦ ἀγίου Παύλου. Καὶ δεόμεθα ἐκ μέσης καρδίας Αὐτοῦ, ὅπως πρεσβεύῃ διηνεκῶς τῷ Κυρίῳ, ἵνα ἐπιδαφιλεύῃ πλουσίως ὑγείαν καὶ δύναμιν εἰς πολλὰ ἔτη εἰς τὸν Ἀρχιερέα τῆς Νικοπόλεως Στυλιανὸν καὶ εἰς πάντας τοὺς συντελέσαντας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιτακτικοῦ τούτου καθήκοντος.

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

νάρι ἰδίως ὡς σύνολο ὑπέβαλε τὴν εὐλάβεια καὶ ἐνέπνεε καὶ τὸ δέος κάποτε. Ἀνάμεσα βέβαια στὶς μορφές αὐτὲς ἐξεχώριζαν οἱ μορφές τῶν ἀρχιερέων, ποὺ συνεκεντρῶνοντο ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς ὀθωμανικῆς παληᾶς αὐτοκρατορίας γιὰ νὰ καταρτίσουν τὴν Ἱ. Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐκλεγόμενοι ἄλλοι κατὰ τὸ «σύνταγμα» καὶ ἄλλοι κατ' ἀπόλυτη προτίμησι «ἀριστίνδην». Αὐτοὶ οἱ ἀρχιερεῖς διοικοῦσαν μαζί μὲ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη καὶ τὴν ὀρθόδοξο ἐκκλησία καὶ τὸ γένος ὀλόκληρο τὸ ἐγκατεσπαρμένο εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν τῶν σουλτάνων. Ἦσαν νέοι ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν. Ἄλλ' ὑπῆρχαν καὶ οἱ γηραιές σεβάσμιες καὶ ἐπιβλητικὲς μορφές τῶν «ἀγίων γερόντων», ποὺ εἶχαν ἀναλώσει τὴν ζωὴν τους εἰς τὴν ὑπηρεσία τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους. Τοὺς διέκρινε ἡ βαθεῖα μόρφωσις, ἡ ἀξιοθαύμαστη κρίσις ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων καὶ τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοθυσίας προκειμένου νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ σκοποὶ τῆς Ἐκκλησίας. Τυλιγμένοι εἰς τὰ ράσα, μὲ τίς βαρεῖες γοῦνες τους κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνα, προκαλοῦσαν τὸν σεβασμὸ ὅλων μὲ τὴν βιβλικὴ τους ἐμφάνισι.

* * *

Ἡ Ἱερά Σύνοδος καὶ οἱ διάφορες ἐπιτροπές τοῦ Πατριαρχείου μὲ τὴν παρουσία καὶ τὴν προσφορὰ τῶν γνώσεων καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀρχιερέων αὐτῶν κατηύθυναν τὸν ὀρθόδοξο χριστιανικὸ κόσμον πρὸς ὅλες τίς μεγάλες καὶ ἐνδεδειγμένες κατευθύνσεις του. Σοφοὶ θεολόγοι καὶ ἀνεγνωρισμένοι ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς, ὅπως ὁ Φιλόθεος Βρυέννιος, μητροπολίτης Νικομηδείας, ὁ Φιλάρτος Βαφείδης μητροπολίτης Διδυμοτείχου καὶ βαθεῖς γῶσται τῶν ἐθνικῶν μας ζητημάτων, πολλοὶ ἄλλοι, διετύπωναν γνώμας ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐθεμελιώοντο πάντοτε ἡ παράδοσις καὶ ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὲς οἱ σεβάσμιες γεροντικὲς μορφές τοῦ Φαναρίου κυρτωμένες πολλὲς ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν χρόνων ὅπως τοῦ Ἀμασειᾶς Ἀνθίμου Ἀλεξούδη ποὺ τὸ καλυμμαῦγι του περιεβάλλετο ἀπὸ ἓνα χρυσοκέντητο μαντήλι—τὸ «κασπαστί»—ἔδιδαν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸ μεγάλο πανορθόδοξο κύρος. Ἦταν ὅ,τι οἱ καρδινάλιοι τοῦ Βατικανοῦ. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, δεχόμενος τὰς ἐπισκέψεις βασιλέων, ἡγεμόνων, ὑπουργῶν τούρκων καὶ ξένων, περιεβάλλετο πάντοτε ἀπὸ τοὺς συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς. Δὲν ἦσαν διακοσμητικὰ στοιχεῖα οἱ γέροντες καὶ οἱ νεώτεροι συνοδικοί. Ἦσαν ἡ πραγματικὴ ἔκφρασις τῆς δυνάμεως τῆς μεγάλης ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ὑπῆρχαν βέβαια καὶ μεταξὺ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων—ὅπως καὶ σήμερα ἀκόμη—αἱ διαφωνίαι. Καὶ ἐνεφανίζοντο κλίσεις

στρεφόμενες ἰδίως κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἱστορικῆ θὰ παραμείνη καὶ ἡ ἀνταρσία τῶν δικτῶ συνοδικῶν μετὸν Προκόπιο Λαζαρίδην τὸν μητροπολίτη Δυρραχίου ἐπὶ κεφαλῆς ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Εἰς τὴν ομάδα τῶν ἀνταρτῶν εἶχε προσχωρήσει καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Συνόδου Ἀπόστολος ὁ κατόπιν μητροπολίτης Ρόδου, ὁ ὁποῖος ἔπαυσε εὐθὺς ὡς ἐξεδηλώθη ἡ ἀνταρσία νὰ προσέρχεται, ὅπως εἴθισται, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατριαρχικὴν τράπεζαν. Αὐτὰς τὰς διενέξεις τῶν ἁγίων συνοδικῶν τὰς παρακολουθοῦσε ὀλόκληρο τὸ χριστιανικὸ Φανάρι. Κατώτεροι κληρικοὶ καὶ οἱ ὀφικιαῖοι τοῦ Πατριαρχείου καὶ οἱ ἀπλοὶ πολῖτες ἐτάσσοντο πρὸς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην διαμαχομένην μερίδα. Ἡ συμφωνία ὅμως καὶ συνδιαλλαγή τῶν «ἁγίων ἀρχιερέων» ἀποκαθιστοῦσε τὴν βιβλικὴν γαλήνην τοῦ Φαναρίου καὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν Φαναριωτῶν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὲς οἱ διαφωνίες καὶ οἱ διαμάχες τῶν ἀρχιερέων μαρτυροῦσαν μίαν δυναμικότητα τῶν ἀποτελούντων τὴν Ἱ. Σύνοδον.

* *

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρέμεινε πάντοτε ὡς μία παράδοσις πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν ἔπαυσε νὰ στρέφεται ὁ σεβασμὸς τῶν ὀρθοδόξων καὶ ἡ μορφή τῶν ἀρχιερέων τῆς μετὴν βιβλικῆ ἐμφάνισι ἐδημιουργοῦσε πάντοτε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ Φαναρίου. Σήμερα ἴσως μετὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ρασοφορίας ἀπὸ τοὺς τούρκους κυριάρχους νὰ μὴ προσφέρεται εἰς τὸν ἐπισκέπτῃ τοῦ Φαναρίου ἡ παλῆ ἀθρησκευτικὴ ἐπιβλητικὴ φυσιογνωμία του. Ἡ ἀνάμνησις ὅμως πλανᾶται πάντοτε καὶ ἡ σκέψις ἀγκαλιάζει πάντα ἓνα ὠραῖο φωτεινὸ δραματισμὸ, μιὰ ἐποχὴ καὶ μιὰ παράδοσι, πού συνεχίζεται ὡς τόσο καὶ σήμερα καὶ θὰ συνεχίζεται συνυφασμένη μετὴν ὑπαρξί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ αὐτὸ ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν σημερινὴν του μορφήν χωρὶς τὴν Ἱερὰν Σύνοδόν του.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

«Κατακόσμησον τὸν νυμφῶνά σου, Σιών, καὶ ὑπόδεξαι τὸν βασιλέα Χριστόν» ἄσπασαι τὴν Μαριάμ τὴν ἐπουράνιον πόλιν. Αὕτη γὰρ θρόνος χειρουβικὸς ἀνεδείχθη· αὕτη βαστάζει τὸν βασιλέα τῆς δόξης· νεφέλη φωτὸς ὑπάρχει ἢ παρθένος, φέρουσα ἐν χειρὶν υἱὸν πρὸ Ἐωσφόρου. Ὅν λαβὼν Συμεὼν ἐν ἀγκάλαις αὐτοῦ, ἐκήρυξε λαοῖς δεσπότην αὐτὸν εἶναι ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ Σωτήρα τοῦ κόσμου».

(Ἦχος βαρὺς. Ἀπὸ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου).

Ο ΠΑΠΑ-ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΤΗΣ ΒΡΥΣΗΣ

ΤΑ ΣΤΕΡΝΑ ΤΟΥ

Τὰ στερνά τοῦ παπα-Σταμάτη ἦτανε πολυθασανισμένα. Φαίνεται, πὼς τὴ βραδυὰ ποὺ ἔμεινεν ὄλη τὴ νύχτα, σχεδὸν γυμνός, στὸ ὕπαιθρο, ἔπαθε κρυοπαγήματα, ποὺ μὲ τὸν καιρὸν ἀνοιξανε κ' ἐτρέχανε, κι' ὁ δυστυχισμένος ὑπέφερε πολὺ καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ μετακινηθῆ ἀπὸ τοὺς πόνους. Κι' ὅμως ὅλο αὐτὸ τὸ μαρτύριο τὸ ἐβάσταζεν ὑπομονητικώτατα καὶ χωρὶς νὰ βγάξῃ ἄχνα ἀπὸ τὸ στόμα του. Κι' ὄλη τὴν ὥραν δὲν ἐσταματοῦσε νὰ δοξάζῃ τὸ Θεό...

Κι' ὅπως μοῦ ἀνιστορεῖ ὁ καλὸς ἱερέας τῆς Καταβατῆς, ὁ παπα-Γιάννης ὁ Κοντός, ποὺ αὐτὸς κ' ἦ πρεσβυτέρα του τὸν παρασταθήκανε ὡς τὶς στερνές του ὥρες, «εἶχεν Ἰώβια ὑπομονὴ καὶ καρτερία. Μόνον, ὅταν τὸν ἀνεσήκωναν καὶ τὸν ἐγύριζαν λίγο, γιὰ νὰ καθαρίσουν καὶ ν' ἀλλάξουν τὶς πληγές του, ἔλεγεν ἕνα ταπεινὸ πολὺ καὶ σιγανὸ «ὄχ». Τίποτα ἄλλο! Κι' ὅμως μαζί μὲ τὶς γάζες, ἐξεκολλοῦσαν συχνὰ καὶ κομμάτια σάρκες ἀπὸ τὶς πληγές του...».

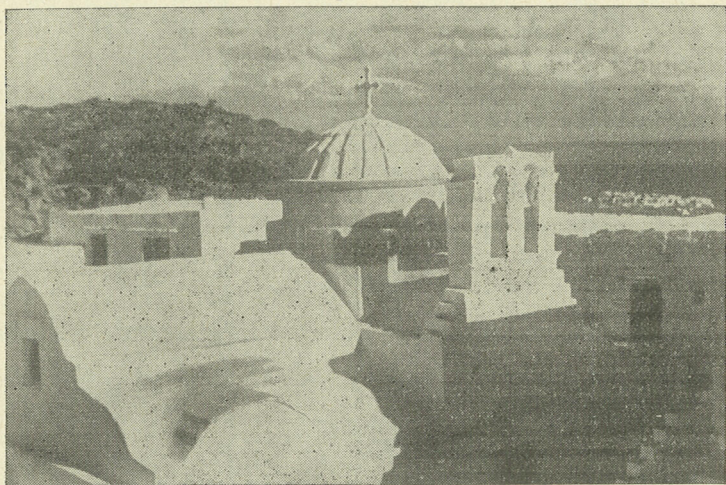
Ὁ παπα-Σταμάτης εἶχε βρεθῆ, τὰ ξημερώματα τῆς πρώτης Κυριακῆς μετὰ τὰ Χριστούγεννα, πεσμένος στὸ δρόμο καὶ ξυλιασμένος ἀπὸ τὴν παγωνιά, κοντὰ στὴν ἐξοχικὴ θέσῃ Καντινελιά. Δὲν ἐφοροῦσε δὲ σχεδὸν τίποτα. Μόνον τὰ ἐσώρουχά του καὶ τὸ κοντόρασό του. Ἐφαινότανε ἡσυχος, σὰν νὰ μὴ τοῦ συνέβαινε τίποτα. Καὶ μὲ τ' ἀγιασμένα του χέρια ἐπαιζε μὲ τὶς πετρούλες τοῦ δρόμου. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτανε ὀγδοήντα τεσσάρων χρονῶν. Μὰ γερός πάντα καὶ καλονειάτουρος.

Στοὺς καλοὺς χωρικοὺς ποὺ τὸν εὑρήκαν, καὶ τὸν ἐρώτησαν μὲ σεβασμὸ, πὼς εὑρέθηκεν τέτοιαν ὥρα καὶ μὲ τέτοια παγωνιά σ' ἐκείνη τὴν ἐρημιά, δὲν ἀπαντοῦσε τίποτα... Κι' ὅταν μάλιστα ἠθέλησαν νὰ τὸν μετακινήσουν, τοὺς ἐμάλλωνε. Καὶ μόνον ὅταν τὸν ἔφεραν — ἄθελά του

καὶ σηκωτὸ — στὸ κελλί του, τοὺς εὐχότανε: «Ὁ Θεὸς
νὰ σᾶς ἐλεήσῃ, παιδιὰ μου...».

¶ Τελικῶς ὅμως, σὲ μιὰν ἀπὸ τὶς καλὲς γυναῖκες, ποὺ
ἔτρεξαν ἀμέσως νὰ τὸν περιποιηθοῦν, τῆς ὠμολόγησε ὅταν
τοῦ ἐζήτησε νὰ τῆς πῆ ποῦ ἐπήγαινε.

— Στὸν Προφήτην Ἡλίαν, εὐλογημένη μου... Νὰ ἰδῶ
μήπως θέλει τίποτα... Νὰνάψω καὶ τὰ καντήλια ποὺ εἶναι
σθηστά... Καὶ νὰ φτιάξω καὶ κανένα κελλί του... Καὶ κα-

Ὁ Τροῦλλος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Βρύσης.

νένα σκαλί, ἀφοῦ πλειὰ δὲν φροντίζει κανεὶς... Κι' ἀκου-
σε τώρα... Ἐέρεις τί θέλω, εὐλογημένη μου;

— Τί, παπά μου; τοῦ ἀπάντησεν ἐκεῖνη μ' εὐλάβεια.

— Νά, νὰ μὲ πᾶς καὶ νὰ μὲ βάλῃς στὸ κελλί τῆς
Φλεβαριάτισσας. Τ' ἀκοῦς;

— Καλά, παπᾶ μου, τοῦ ἀπάντησεν ἐκεῖνη.

Τί ἐννοοῦσεν ὅμως μὲ τὸ «κελλί τῆς Φλεβαριάτισσας»
οὔτε κανεὶς ἐκατάλαβε τότε, οὔτε καὶ κανέναν ἀπὸ ὄσους

ἐρώτησα ἤξερε νὰ μοῦ εἰπῆ τίποτα. Γιατὶ κελλι μὲ τὴν ὀνομασίαν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει στὸν Προφήτην Ἡλία. Ὁ παπα-Σταμάτης, θάξερεν ἴσως κάποια παλιὰ γι' αὐτὸ Παράδοση, ποῦ τὸ μυστικό της τὸ ἐπῆρε μαζί του...

Ἐν τῷ μεταξὺ συνῆλθε κάπως. Καὶ μάλιστα κατέβηκεν ἓνα δυὸ φορές ὡς τὸ κοντινὸ χωριὸ τῆς Καταβατῆς, ντυμένος πάντα ἐλαφρότατα. Μὲ τὰ ἐσώρουχά του δηλαδὴ καὶ τὸ κοντόρασό του μονάχα, μέσα στὴν καρδιὰν ἐκείνη τοῦ χειμῶνα.

Καὶ γι' αὐτὸ ἐπούντιασε, κ' ἔπεσε στὸ κρεβάτι μὲ πνευμονία, ὅπως διεπίστωσαν οἱ γιατροί. Ἐγίνηκεν ὅμως καλὰ, τόσο χάρις στὴ γερὴ του κράση, ὅσον καὶ χάρις στὴν ἄγρυπνη παρακολούθησή του, καὶ τὴν ξεχωριστὴ περιποίησιν τῶν κατοίκων τῆς Καταβατῆς, ποῦ δὲν τὸν ἀφήκανε οὔτε μιὰ στιγμὴ μονάχο.

Ἐξανάπεσεν ὅμως στὸ κρεβάτι. Μὲ πληγῆς στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπὸ τὰ κρουπαγήματα, ποῦ τ' ἄρπαξε τὴ θραδυὰ ἐκείνη, ποῦ τὸν εὗρήκανε στὸ δρόμο. Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἐσχηματίσθησαν πληγῆς, ποῦ ἀνοίξανε. Καὶ σὲ λίγο, ἐπλήγισσε καὶ στοὺς γλουτούς, κ' ἄλλου.

Κ' ἔκανε κατάπληξιν σ' ὄλους ποῦ τὸν παράστεκαν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἡ ἀντοχὴ του στοὺς ἀβάστατους πόνους. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ βρῆ τὴν παραμικρὴν ἀνάπαυσιν ἐπάνω στὸ κρεβάτι. Μὰ ὅσο καὶ νὰ βασανίζότανε, ἡ ὄψη του ἦτανε ἡμερὴ πάντα καὶ γεμάτη ἀπὸ καλωσύνη καὶ γλυκύτητα. Κι' οὔτε μιλοῦσε καθόλου. Μόνο ἐστήλωνε τὰ φωτεινά του μάτια ἐπάνω σ' ἓναν Ἐσταυρωμένο, ποῦ ἐκρεμότανε στὸν ἀπέναντι τοῖχο. Καὶ πότε πότε ἓνα ψιχάλισμα, ἀπὸ ἅγια δάκρυα, τὰ ἐθόλωνε. Μὰ γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα. Κι' ἀμέσως πάλιν ἐξαστέρωναν καὶ ἡμέρωναν. Κι' ὅμως οἱ πόνοι του ἦτανε φοβεροί...

Κάποτε μιὰ ἀπὸ τίς συντρέχτρες καλῆς νοικοκυράδες ποῦ τὸν ἐγνοιάζονταν, δὲν ἐκρατήθηκε, καὶ τὸν ἀρώτησε.

— Μὰ, δὲν πονεῖς, παπᾶ μου;

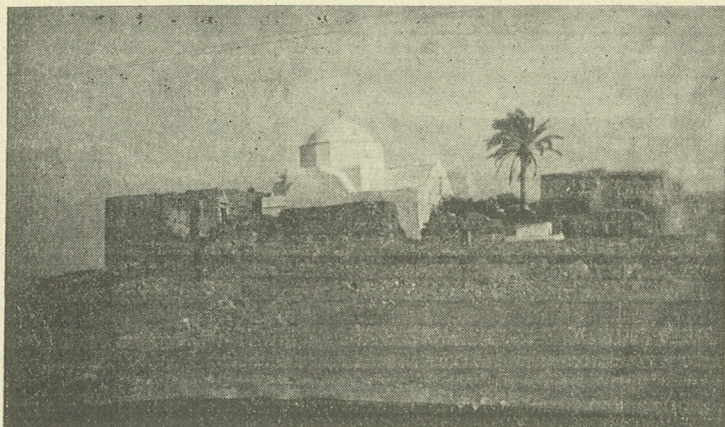
— Μὰ, γιατί; ἔχω τίποτα εὐλογημένη μου;

— Καλότυχε, παπᾶ μου, μά, εἶσαι καταπληγιασμένος.

— Ὅχι δὲν πονῶ. Κι' αὐτό, τὸ κάνει εὐλογημένη μου, ὁ Θεός, γιὰ νὰ βλέπετε σεῖς οἱ κοσμικοί... Κι' ἀλλάζοντας ἑμιλίαν, ἐσυνέχισε.

— Τὴν εὐχή τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγιᾶς, νᾶχετε ὅλοι σας... Κ' ἐσώπασε.

Καὶ ὅλον αὐτὸ τὸν καιρὸ τοῦ κρεβατώματός του δὲν

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος,
ὅπου τὸ 1832 μετεφέρθη ἡ πολύφημος Σχολὴ τοῦ Παναγίου Τάφου.

ὠμιλοῦσε, πάρα πολὺ λίγο. Κάποτε μάλιστα ἔκαμε τρεῖς δλάκαιρες ἡμέρες νὰ βγάλῃ ἄχνα ἀπὸ τὸ στόμα του. Κι' ὁ καλὸς παπᾶς τῆς Καταβατῆς, ἐπειδὴ ἐφαινότανε πὼς εἶχε πλέον βαρύνει, ἔφερε τ' ἄχραντα Μυστήρια καὶ τὸν ἐκοινώνησε. Ἀφοῦ πρῶτα ὅλοι ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ, ἔκαμαν μετάνοια ἐμπρὸς στὸ κρεβάτι του, καὶ τοῦ ἀσπάσθησαν μὲ σεβασμὸ τὸ χέρι. Κι' ὅταν ἔφυγεν ὁ παπᾶς, εἶπε μὲ καθαρὴ καὶ σταθερὴ φωνή.

— Τὴν εὐχή μου νᾶχη τὸ Φλό... Θὰ πάη στα ἐπουράνια μὲ τὴν ἀναφορὰ πού μοῦ ἔκαμε.

Καὶ μ' αὐτὸ, ἐννοοῦσε τὴ Φλώρα Κοντοροπουλάκι, πού

τὸν ἐπαράστεκε, κ' ἐνόμισε πὼς αὐτὴ εἰδοποίησε τὸν παπᾶ νὰ φέρῃ τὴν ἁγία Κοινωνία.

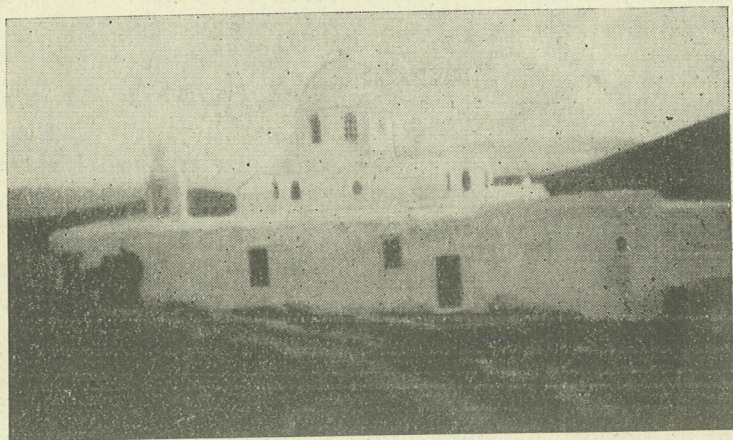
Μετὰ τὴν ἁγία Μετάληψη ποὺ ἐπῆρε, ἄρχισε πάλι νὰ τρώῃ καλὰ. Καὶ νὰ μιλῇ. Καὶ μάλιστα καὶ νὰ ψέλνῃ, παροτρύνοντας κάποιον ἡλικιωμένον καὶ «πτωχὸν τῷ πνεύματι» χωρικό, ποὺ ἔμενε πάντα κοντά του, νὰ τοῦ κρατᾶ τὸν ἴσο.

Ἡ καλύτερεψή του ὅμως αὐτὴ ἦτανε ὅλως διόλου προσωρινή. Εἶχε σωθῆ, φαίνεται πιά, τὸ λάδι ἀπὸ τὸ καντηλάκι τῆς ἁγίας του ζωῆς. Κ' ἔτσι μπαίνοντας ὁ Μάρτης, ἐχειροτέρεψε. Κι' ὁ καλὸς ἐφημέριος τῆς Κατεβατῆς τοῦκαμεν εὐχέλαιο. Κ' ἐσάστισαν ὅλοι, ὅταν, ἐνῶ ἦτανε προτῆτερα πεσμένος σὲ βύθος, τὸν εἶδανε, μόλις ἄρχισε τὸ εὐχέλαιο, νὰνοίξῃ τὰ μάτια του, καὶ νὰ παρακολουθῆ μὲ κατάνυξη. Ἔλεγε μάλιστα, μαζί μὲ τὸν παπᾶ καὶ λέξῃ πρὸς λέξῃ, ὅλες τίς εὐχές. Στις 9 δὲ τοῦ Μάρτη, στὴν ἑορτὴ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, ὁ παπᾶς τὸν ἐξανακοινώνησε καὶ πάλι. Κι' ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνη δὲν ἐξανάνοιξε τὰ μάτια του. Μόνο ἐβυθίσθηκε σ' ἓναν ὕπνο ἡσυχὸ καὶ βαθύ. Ἐνῶ ἐν τῷ μεταξύ ἔτρεχαν ἀπὸ ὅλα τὰ χωριὰ στὴ Φυρόγια, γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουν. Στις 27 δὲ τοῦ Μάρτη παρέδωκε τὴν ἁγία του ψυχὴ στὸ Θεό, γιὰ νὰ τὴν κατατάξῃ μεταξύ τῶν ἁγίων του.

Ὁ Ἐπισκοπικὸς Ἐπίτροπος τοῦ νησιοῦ παπα-Νικόλας Σαραντινὸς ἐπῆγε τότε μαζί μὲ τὸν ἐφημέριο τῆς Κατεβατῆς, γιὰ νὰ τὸν ἐτοιμάσουν καὶ νὰ τὸν νεκροστολίσουν. Κι' ὅταν τοῦβγαλαν τὰ ἐσώρουχά του, γιὰ νὰλείψουν τὸ σῶμα του μὲ λάδι, ὅπως εἶναι ἡ συνήθεια, μού διηγήθηκε, πὼς ὄχι μόνον δὲν ἔβγαине καμιὰ κακοσμία ἀπὸ τὸ καταπληγισμένο του κορμί, ἀλλὰ κι' ἐμοσκομύριζεν ὅλο τὸ κελλί ἀπὸ μιὰ παράξενη μυρωδιά—σὰν νάρδο καὶ σὰν μοσχολίθανον ἀγιορείτικο—σὲ σημεῖο ποὺ ἔμειναν ὅλοι ἐκστατικοί. Καὶ μάλιστα γιὰτὶ ἤξεραν, πὼς οἱ πληγῆς του ἐμύριζαν προτῆτερα κάκοσμα. Καὶ τόσο, ποὺ ἐκεῖνοι ποὺ τίς ἀλλάζαν ὑπέφεραν πολὺ.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκηδεύθηκε, μὲ τὴ συμμετοχὴ ὄλου τοῦ ἱεροῦ κλήρου τοῦ νησιοῦ καὶ πλήθους μεγάλου. Ἡ δὲ νεκρώσιμη ἀκολουθία του ἐδιαβάστηκε στὸν ἅγιο Γιώργη τῆς Καταβατῆς, ποὺ ἐπὶ χρόνια πολλὰ ἐφημέρευσεν ἐκεῖ, καὶ τὸνομά του ὡς Εὐεργέτη τοῦ ναοῦ εἶναι γραμμένο ἐπάνω σὲ μιὰ πλάκα, γιατί εἶχε κάμει γιὰ τὴ χάρη του πάρα πολλά.

Τὸ ἱερό του σκῆνος τὸ ἐσήκωσαν οἱ παπάδες. Κι' ὄλοι

Ἡ Παναγία τοῦ Βουναῖ

ὠραῖον προσκύνημα, ποὺ ἀπέχει ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἀπὸ τὴν Χρυσοπηγὴν.

τὸν ἐμακάριζαν. Γιατὶ σ' ὄλη του τὴ ζωὴ ἐστάθηκεν ὄρθιος ἐπάνω στὴν ἀπαλάμη τοῦ Χριστοῦ, ποὺ τώρα τὸν ἐκράτησε γιὰ πάντα κοντά του. Καὶ ἡ καρδιά του δὲν ἐγνώρισεν ἄλλην ἀγάπη παρὰ τὸν ἅγιο νόμο του, κι' ὄλα τ' ἄλλα τὰ ἐλόγιαζε γιὰ σκύβαλα καὶ γιὰ στάκτη. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν παραγγελία ποὺ εἶχεν ἀφήσει στὸν Ἐπισκοπικὸ Ἐπίτροπο, καὶ ποὺ πολλὰς φορὰς τὴν εἶχε ἐπαναλάβει καὶ στοὺς γύρω του, τὸν ἔθαψαν στὸν τάφο τοῦ μακαρίτη παπα-Ἀθέρκιου

Αὐτὸς ἦτανε ὁ παπα-Σταμάτης, ποὺ ὡς τὴν τελευταία

του στιγμή δὲν ἔπαυσε νὰ ἐλεῇ. Κι' ὅτι εἶχε τῶδινε στοὺς φτωχοὺς. Κι' ὅπως ἔμαθα, ὅταν τοῦ πήγανε τὸ τελευταῖο του καλογερικὸ ἐπίδομα, τὸ μοίρασεν ἀμέσως. Καὶ τὴν ἄλλην ἡμέρα δὲν εἶχε τίποτα... Γιατί, ὅπως οἱ ἄλλοι ζηλεύουν τὸν πλοῦτο καὶ τὴν καλοπέραση, ὁ μκακρίτης ἐζήλευε τὴ φτώχεια, ποὺ τὴν εἶχεν ἀγαπήσει καὶ ὁ Κύριος...

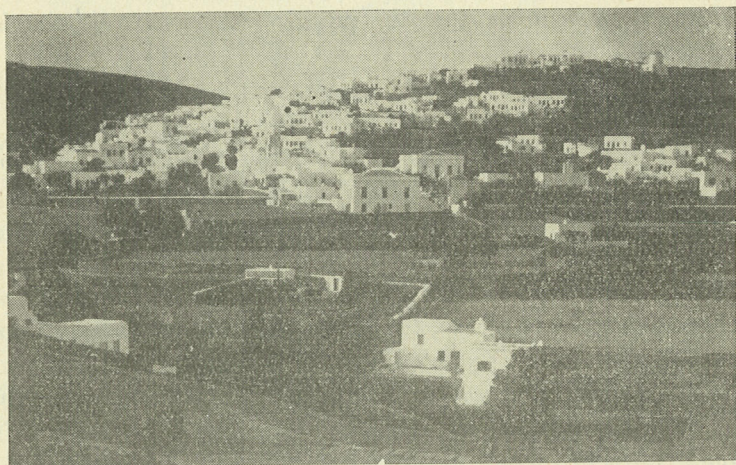
Κάθε ἡμέρα τῆς ζωῆς του ἦτανε «πρὸς Δόξαν Θεοῦ». Μὲ τὴν Ἀνατολὴ τοῦ Ἥλιου, ὁλόρθος πάντα εὐλογοῦσεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του τὸ τρισάγιον ὄνομά του. Καὶ μὲ τὴ Δύση του, κάθε βράδῳ εἰσιγοψαλμωδοῦσε ὕμνους κ' ἐφιθύριζε προσευχές. Ἡ καρδιά του ἦτανε ἓνα πυρωμένο καμίνι ἀγάπης γιὰ κάθε πλάσμα. Κι' ὄχι μονάχα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Μὰ καὶ γιὰ τὰ πουλιά, καὶ γιὰ τὰ δένδρα, καὶ γιὰ τὰ ζῶα, καὶ γιὰ τ' ἄψυχα κτίσματα ἀκόμα. Καὶ σὲ τόσο βαθμὸ, ποὺ αἰσθανότανε λιγοψυχιὰ κ' ἐστέρευεν ἢ μπόρεσὴ του. Καὶ δὲν ἤμποροῦσε συχνὰ νὰ βαστάξῃ τὴ παραμικρὴ τους δυστυχία καὶ βλάβη. Κ' ἔτρεχαν τότε δάκρυα ἀπὸ τὰ μάτια του, σὰν ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ φοβισμένου ἀθώου παιδιοῦ.

Καὶ τότε μόνον ἦτανε ἀναπαυμένος, κ' ἔνοιωθε μέσα του εἰρήνην κ' εὐδαιμονία, ὅταν ἤμποροῦσε νὰ συντρέχῃ καὶ νὰ βοηθῇ. Κι' αὐτὴ ἦτανε ἡ πολυἀκριβη καὶ ξεχωριστὴ του φροντίδα. Εἶχε μιὰ τόσον ἀπλὴ καὶ τόσον εὐαίσθητη ψυχὴ, ποὺ ἤμποροῦσε νὰ ζητήσῃ συγχώρεση ἀπὸ τὸ Θεό, γιὰτι εἶχε πατήσει ἓνα μυρμηγκάκι. Μήπως κι' αὐτὸ δὲν ἦτανε ἀδελφί του, ἀφοῦ εἶχε βγῆ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Δημιουργοῦ;

Ἔτσι, ἐπερνοῦσαν οἱ ἡμέρες του, κάνοντας διαρκῶς τὸ καλό. Κι' ὁ ὕπνος του ἐγινότανε σὰν τὸν ὕπνο τοῦ πουλιοῦ ἐπάνω σ' ἓνα ψηλὸ ξέκλωνο, ποὺ τὸ σιγοσαλεύουν οἱ αἶρες καὶ τ' ἀσημολοῦζει τὸ φεγγαρόφωτο. Κι' ἔτσι γίνε-ται πάντα, ὅταν ἡ ψυχὴ κυριαρχῆται ἀπὸ τὸ συναίσθημα, πῶς ὁ καιρὸς τῆς ἐγκόσμιας ζωῆς της δὲν περνᾷ μάταια καὶ ἄσκοπα, ἀλλὰ κάθε ὥρα ποὺ κυλᾷ, τὴ φέρνει πιὸ κοντὰ στὸν Οὐράνιο Πατέρα της...

"Ας γίνῃ ἡ μακαριστὴ του ζωῆ διδαχὴ γιὰ ὅλους μας καὶ λυχνάρι στὰ πόδια μας. Κι' ἄς ἀποφασίσωμε νὰ στηρίξωμε κ' ἐμεῖς τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μας στὸ Χριστό. Καὶ νὰ κάμωμε τὴν καρδιά μας σκάλα, σὰν ἐκείνη τὴν κλίμακα τοῦ Ἰακώβ, ποὺ τὴν ἀνεβοκατέβαιναν οἱ Ἅγγελοι τοῦ Θεοῦ, καὶ ποὺ θὰ μᾶς φέρῃ κ' ἐμᾶς ἕως τὸν πάμφωτο θρόνο του...

Γιατὶ ὁ καλὸς Θεὸς μᾶς θέλει κοντά του, καὶ γι' αὐτὸ

Ἀποψὲς τοῦ χωρίου Ἀρτεμῶνος Σίφνου.

κάθε στιγμή μᾶς φανερώνει τὴ Δόξα του. Μὰ δὲν τὴν βλέπομεν, ἀλλοίμονό μας. Γιατὶ μᾶς ἔχει τυφλώσει ἡ ἀμαρτία. Κ' ἔχει θολώσει ὁ νοῦς μας ἀπὸ τὴς λογιῆς-λογιῆς ἔγνοιες κ' ἐπιθυμίες. Κ' ἡ καρδιά μας ἔχει νυστάξει κ' εἶναι σὰν ἀπολιθωμένη ἀπὸ τὴν ἀκηδία. Μόνον ὅσοι ποθοῦνε καὶ λαχταροῦνε τὸν Κύριο, καὶ μόνον, ὅσοι εἶναι ἀπλοὶ καὶ καθαροὶ καὶ ἄγνοοι ὅπως ὁ παπα-Σταμάτης, καταξιώνονται νὰ τὸν ἴδουν... Δίχως αὐτά, καὶ χωρὶς προσπάθεια, καὶ πόνο, ποτέ μας δὲν θὰ μπορέσωμε νὰ φθάσωμε στὴ Δόξα του.

Καὶ λίγα λόγια ἀκόμα. Ὁ παπα-Σταμάτης, καθὼς

εΐδαμε, εΐχε κατορθώσει και τὸ φυσικὸ πόνον ἀκόμη νὰ ἐξουδετερώσῃ, μὲ τὴν ἀμετρητὴν ἀγάπῃ του πρὸς τὸ Χριστό. Κομμάτια κομμάτια ἔπεφταν οἱ σαπισμένους του σάρκες. Κι' ὄχι μονάχα δὲν ἐβογγούσε, κι' οὔτε κι' ἀναστενάζε, ἀλλὰ κ' εὐλογοῦσε τοὺς πόνους του. Γιατὶ ἀπέναντί του ἔβλεπε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου, κ' ἐλόγιαζε σὰν τίποτα τὰ δικά του βάσανα ἐμπρὸς στὸ φρικτότατο δικό του μαρτύριο, ποὺ τὸ ὑπέφερε γιὰ τὴν ἀγάπῃ μας.

Και γι' αὐτό, ὅταν ἡ καλὴ γυναικούλα ποὺ τὸν ἐπαράστεκε, σαστισμένη ἀπὸ τὴ μεγάλη του ὑπομονή, τὸν ἀρώτησε :

— «Μὰ δὲν πονεῖς, καλότυχε, παπᾶ μου ;»

— «Μὰ γιατί, ἔχω τίποτα ;», τῆς ἀπάντησεν.

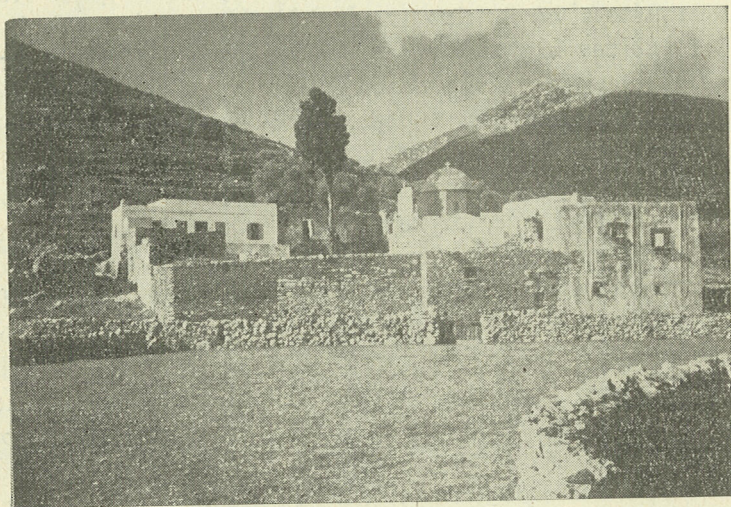
Κι' ὄχι μονάχα αὐτό, μὰ ἡ πίστῃ του — ἀπὸ χάρι τοῦ Θεοῦ — ἐξουδετέρωσε στὴ θανάτῃ του και τὸ νόμον τῆς σήψης. Και τὸ λείψανό του ἐμοσχοβολοῦσε.

Τὸ ἴδιο πρᾶμα εἶχε συμβῆ στὸ νησί μας, ἄλλη μιὰ φορά. Ὅταν δηλαδὴ, ἐδῶ και πενήντα χρόνια εἶχε ἀποθάνει μιὰ πολυσέβαστη και ἀγία πραγματικῶς γυναίκα, μητέρα τοῦ μακαρίτη θείου μου τ. Μητροπολίτη Μεσσηνίας Πολυκάρπου, ποὺ σαράντα δλόκληρα χρόνια ἀσκήτεψε κυριολεκτικᾶ στὸν ἅγιον Ἰωάννη Θεολόγον τοῦ Μοναχοῦ, χωρὶς οὔτε μιὰ φορά νὰ κατεβῆ στὸ χωριό, ποὺ εἶναι ὡς ἓνα τέταρτο μόλις τῆς ὥρας μακριά.

Ὅταν λοιπὸν ἀπέθανε, τὸ λείψανό της ἐμοσχοβολοῦσε, ὅπως συχνὰ μοῦ διηγήθηκεν ὁ σεβάσμιος ἱερέας και Ἐπισκοπικὸς ἐπίτροπος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παπα-Γεώργης Καλαράκης, ποὺ τὴν ἐπαραστάθηκε και τὴν ἐκήδεψε. Μοῦ τὸ ἐβεβαίωσαν δὲ και πολλοὶ προεστοὶ τοῦ νησιοῦ μας, ποὺ ζοῦνε ἀκόμη, και τὸ θυμοῦνται ζωηρότατα και μὲ πολλή συγκίνηση.

Ἴσως μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ θὰ μὲ διαβάζουν θὰ σταθοῦν μὲ κάποια ἀπορία στὴ διήγησή μου αὐτῇ. Κι' ὅμως εἶναι γεγονότα ἀναμφισβήτητα. Ὁ παπα-Σταμάτης ἄλλως τε, δὲν ἔχει παρὰ πέντε μόνον χρόνια, ποὺ ἀπεδήμησε πρὸς τὸν Κύριον.

“Ας μάθη κάθε λιγόπιστος, πώς «ο κόσμος μας αυτός είναι γεμάτος από αναρίθμητες δυνατότητες που δεν ἐπραγματοποιήθηκαν». Καὶ ἀπὸ θαύματα που δὲν τὰ βάζει ὁ νοῦς μας. Τίποτα δὲν ξέρομε σχεδὸν ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς κι’ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ φύσιν τοῦ κόσμου, που οὔτε ἦτανε, οὔτε καὶ θὰ μείνῃ ὅπως εἶναι σήμερα.

Τὸ Μετόχι Φυρόγια, ὅπου ἔζησε καὶ ἀπέθανεν ὁ Παπα-Σταμάτης.

Μέσα στὸν ἄπειρο χῶρο καὶ τὸν ἄπειρο χρόνο που θ’ ἀκολουθήσῃ, ἡ παγκόσμια «ἐξέλιξη» θὰ συνεχίζεται. Κι’ ὅλα θ’ ἀλλάξουνε σιγὰ σιγά. Κι’ ὅλα θὰ μετασχηματίζονται.

Κι’ οὔτε ἡ λογικὴ μας, οὔτε καὶ ἡ εὐαισθησία μας θὰ μείνουν, ὅπως εἶναι σήμερα. Ἡ ἄρθη σίγουρα καιρός, που ἡ πνευματικὴ μας αἴσθησις, που τώρα εἶναι ἀνάπηρη θὰ μεστώσῃ καὶ θὰ πτερωθῇ. Καὶ τότε θὰ ἡμπορῇ νὰ προσδέχεται ἀπὸ τὸν ἄπειρο πνευματικὸ ὠκεανό, που μᾶς περιτριγυρίζει, τὰ παναρμόνια «Ὡσαννά» τῶν λειτουργικῶν

πνευμάτων, πού ύπηρετοῦν τῇ θεΐα Παντοδυναμία, καὶ πού σήμερα δὲν τὰ ἐνωτιζόμεθα...

Ἡ Πίστη εἶναι δύναμη ἐκπληκτικὴ καὶ θαυματουργικὴ. Κι' ὅπως μᾶς ἐβεβαίωσε ὁ Χριστός μας, ἡμπορεῖ νὰ μετακινήσῃ ἀπὸ τῆ θέσῃ τους καὶ τὰ βουνὰ ἀκόμα.

Λιγοστὸ εἶναι ἀκόμη τὸ φῶς τῆς γνώσεως μας. Καὶ ἀκαθόριστα καὶ παιδικὰ τὰ ψελλίσματα τῆς Ἐπιστήμης. Περιορισμένη εἶναι ἡ πεῖρα μας. Καὶ δὲν ξέρομε τίποτα ἀκόμα οὔτε ἀπὸ τὴν ἀθανασία τῆς προσωπικότητός μας. Οὔτε ἀπὸ τὴν ἀδυθομέτρητην οὐσία τοῦ Σύμπαντος.

Ὁ ἐπιστημονικὸς σημερινὸς λόγος μαντεύει μόνο τὴ μυστικιστικὴν ὑπόστασιν τοῦ κυττάρου τῆς ζωῆς. Καὶ κανεὶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἰπῇ, πῶς γίνεται ὁ μετασχηματισμὸς τοῦ μέσα στὸ σῶμά μας, σὲ κύτταρα ἐγκεφαλικά, καὶ σὲ κύτταρα νευρικά, καὶ σὲ κύτταρα ἀδένων, πού ἔχουνε τὸ καθένα τους ξεχωριστὴ φύσιν καὶ ξεχωριστὲς λειτουργικὰς ἰδιότητες. Οὔτε καὶ ἡμπόρεσε νὰ ἐρμηνεύσῃ ἀκόμη κανεὶς πῶς γεννιέται ἡ δυσωδία, καὶ πῶς δημιουργεῖται τὸ ἄρωμα. Ἡ μήπως δὲν εἶναι θαῦμα τρισμέγιστο, τὸ ὅτι μέσα ἀπὸ μιὰ γλάστρα γεμάτη ἀπὸ κοπριὰν ξεπετιέται ἓνα πάγκαλο καὶ πανεύοσμο κρίνο;

Ἄς πιστεύωμε λοιπόν. Καὶ ἄς καταξιωθοῦμε νὰ εἶμαστε Μακάριοι «ὡς πτωχοὶ τῷ πνεύματι». Χωρὶς πίστη εἶμαστε σὰν τὰ τυφλοπόντικα, πού μισοῦν τὸν Ἥλιο, γιὰ τὸ φῶς τοῦ τοῦς πονεῖ τ' ἀρρωστημένα καὶ συνηθισμένα στὰ σκοτάδια μάτια τους. Εἶναι φτώχεια τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς μας τὸ ν' ἀγκαλιάζωμε τὴν ἄρνησιν. Τὴν ἀλήθειαν γιὰ τὴ ζωὴ μας αὐτὴ, μᾶς τὴν ἐνήρρυσεν ὁ Χριστός μας, πού μᾶς ἐβεβαίωσε, ὅτι θάλλθῃ ὥρα πού ὅλοι ἐκεῖνοι πού θάναί μέσα στὸν τάφο θάκούσουν τὴ φωνὴ τοῦ Ἰσοῦ τοῦ Θεοῦ «καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται».

Ναί. Στὴ σημερινὴν κατάστασιν τῆς ζωῆς βρίσκεται ὁ σπόρος τῆς ἀθάνατης ζωῆς τοῦ μέλλοντος, πού στὸ χέρι μας εἶναι νὰ χαροῦμε τὴν ἀνθοφορίαν καὶ τὴν καρποφορίαν του.

Ὅταν σὰν καλοὶ χριστιανοὶ πιστεύωμε, πῶς ὁ «Λό-

Η ΜΑΡΤΥΣ ΑΓΙΑ ΠΕΡΠΕΤΟΥΑ

Πλήθος πολύ μαρτύρων και ὁμολογητῶν τῆς ἀληθινῆς Χριστιανικῆς Πίστεως ἀπέθαναν ἡρωϊκά. Κανένας ἀπὸ τοὺς μάρτυρας τούτους δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ κατώτερος. Ὅλοι ἔδωσαν τὴν ζωὴ τους γιὰ τὴν ὑποστήριξι τοῦ Χριστιανισμοῦ, γιὰ τὴν διδασκαλία τῆς μόνης Ἀληθινῆς Θρησκείας. Ὅλοι εἶναι ἄξιοι μεγίστης τιμῆς.

Μέσα στὸ πλῆθος τῶν μαρτύρων και ὁμολογητῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι και ἡ Ἁγία Περπέτουα, ποὺ εὗρῆκε και αὐτὴ και τὸ παιδάκι της τὸν θάνατο τοῦ μαρτυρίου γιὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Τὴν ἀναφέρουμε και τὴν ξαναθυμίζουμε τώρα, γιὰτὶ σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία ἐορτάζει τὴν ἱερὴ μνήμη της μαζί με τὰ προεόρτια τῆς αὐριανῆς ἐορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς, ἀλλὰ μαζί και με τὴν ἱερὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος και τοῦ Νεομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ ἐκ Ναυπλίου.

* * *

Ἡ μνήμη τῆς Μάρτυρος Ἁγίας Περπέτουας, μᾶς ἐπαναφέρει ζωηρὰ τὴν τραγικὴν ἱστορία τῶν διωγμῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποὺ συστηματικὰ και με θηριωδία διωργάνωνε τὸ Ρωμαϊκὸ κράτος κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς διαδόσεως τῆς νέας και ἀληθινῆς Θρησκείας. Ἀπὸ τὸ 52 μετὰ Χριστὸν ἕως τὸ 318 ὁ Χριστιανισμὸς ἐπάλαισε με τὴν εἰδωλολατρείαν, ὅπως ξέρομε. Καὶ τελικὰ ἐνίκησε θριαμβευτικὰ! Βέβαια ὑπῆρξαν και διακοπὲς αὐτῆς τῆς πάλης. Μὰ οἱ ἐπίσημοι Διωγμοὶ ἐκράτησαν κατὰ τὸ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα, μέσα στοὺς τρεῖς περίπου ἐκείνους αἰῶνες.

γος ἔγινε σάρκα», και πὼς ἀναστήθηκε «ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας», πὼς εἶναι δυνατὸν νὰ συζητοῦμε κάθε ἄλλο θαῦμα; Καὶ ν' ἀρνιώμαστε μάλιστα ἀδιάντροπα και ὄλα ὅσα ἀναμφισβήτητα τὰ εἶδαν και τὰ αἰσθάνθηκαν ἄλλοι συνάνθρωποί μας;

Ἄς πιστεύουμε λοιπόν. Γιὰ νὰ μὴ καταντήσωμε ζωντανοὶ νεκροί. Καὶ ἄς μοιάσουμε τοῦ μακαριστοῦ παπα Σταμάτη, ποὺ ἄγιαζε τὸν τόπο ποὺ πατοῦσε. Κι' ὅταν ἀπέθανε ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τὸν καταξίωσε νὰ μοσχομυρίζῃ τὸ λείψανό του.

ΘΕΟΔ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἡ ἀρχὴ τῶν διωγμῶν τοποθετεῖται στὰ χρόνια τοῦ Ρωμαίου Αὐτοκράτορος Κλαυδίου. Ἀπὸ τότε τὸ Ρωμαϊκὸ Κράτος ἄρχισε νὰ θεωρῇ τοὺς Χριστιανούς ἐχθρούς του καὶ ἐκήρυξε τὴν Χριστιανικὴ θρησκείαν ἀπαγορευμένην. Ὡστόσο κανένα ἐπίσημο νομοθετικὸ μέτρο δὲν ἐλήφθη τότε. Δώδεκα ὅμως χρόνια ἀργότερα, τὸ 64 μετὰ Χριστόν, ὅταν ὁ Νέρων ἔκαψε τὴν Ρώμην, γιὰ νὰ κορέσῃ τὰ ἐγκληματικά του ἔνστικτα, ἀπεδόθη ἡ πυρπόλησις στοὺς Χριστιανούς. Αὐτὸ ἐγένετο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ αἰμοβόρου Αὐτοκράτορος, γιὰ νὰ σωθῇ ὁ τρελλὸς ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν ὄργη τοῦ λαοῦ τῆς Ρώμης. Ἔτσι ἄρχισε τότε ἄγριος διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν. Δὲν ἦταν ὅμως γενικὸς διωγμὸς. Περιωρίσθη κυρίως στὴ Ρώμη, ὅπου πολλοὶ Χριστιανοὶ ἐσκοτώθησαν μετὰ τοὺς πῖο ἀπανθρώπους τρόπους. Ἀνάμεσα στοὺς ἱερομάρτυρες ἐκεῖνους, κατὰ τὴν παράδοσιν, εὗρήκαν τὸν θάνατον καὶ οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος. Ὀλίγον ἀργότερα, ἐπὶ Αὐτοκράτορος Δομετιανοῦ, τὸ 79-96 μ.Χ., μετὰ ἀφορμὴν τὴν εἰσπραξίαν μιᾶς φορολογίας, ἄρχισε νέος διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν. Ἄλλοι ἐξωρίσθησαν καὶ ἄλλοι ἐφονεύθησαν. Ἐπὶ Αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ, τὸ 113 μ.Χ., μετὰ διάταγμα καθωρίσθη ὅτι, ὅσοι ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι Χριστιανοί, θὰ τιμωροῦνται. Μετὰ βία τὸ διάταγμα ἐκεῖνο ἔγιναν πολλοὶ διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ ἐπὶ Ἀντωνίνου. Πῖο ἄγριος διωγμὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐγένετο ἐπὶ Αὐτοκράτορος Σεπτιμίου Σεβήρου, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 193 ἕως τὸ 211. Κατὰ τὸν διωγμὸν αὐτὸν ἐμαρτύρησε μετὰ θηριώδη τρόπον καὶ ἡ Μάρτυς Περπέτουα μαζί μετὰ τὸ παιδάκι της.

Ἀργότερα ξέρουμε ὅτι ἔγιναν καὶ ἄλλοι διωγμοὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων Μαξιμίνου, Δεκίου, Οὐαλεριανοῦ καὶ ἄλλων. Ἄλλ' ὁ φοβερώτερος ἐγένετο ἐπὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ τοῦ συνάρχοντός του Γαλερίου. Τέλος ὅμως τὸ 318 ἐξεδόθη ἀπὸ τὸν Μεγάλον Κωνσταντῖνον καὶ τὸν Λικίνιον τὸ διάταγμα τῶν Μεδιολάνων. Μετὰ αὐτὸ ἔπαψε πιά κάθε διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημα.

* *

Ἄς ἰδοῦμε λοιπὸν τώρα πῶς ἐμαρτύρησεν ἡ Ἁγία Περπέτουα στὴν ἀρχὴ τοῦ 3ου αἰῶνος μετὰ Χριστόν.

Ἡ Περπέτουα γεννήθηκε στὴν Βόρειον Ἀφρικὴν τὸ 181 μ.Χ. Εἶχε νυμφευθῆ νέα καὶ ἀπέκτησεν ἕνα παιδάκι. Ἦτο Χριστιανὴ καὶ ἐκήρυσσε παντοῦ τὴν πίστιν της. Τὸ 203 μ.Χ., πού ἡ Περπέτουα ἦτο 22 χρονῶν, τὴν ἔπιασαν τὰ ὄργανα τοῦ Αὐτοκράτορος Σεπτιμίου Σεβήρου καὶ τὴν ἔφεραν ἐμπρὸς στὶς διοικητικὰς ἀρχάς. Τὴν ἐρώτησαν τότε ἀν εἶναι Χριστιανή. Ἐκείνη μετὰ θάρ-

ρος ώμολόγησε τὴν Πίστιν τῆς καὶ μάλιστα ἀνέπτυξε τὸ σωτήριον κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ με ὀλίγα λόγια. Κατόπιν τούτου τὴν κατεδίκασαν σὲ μαρτυρικὸ θάνατον. Πρὶν νὰ ὑποστῇ τὸ μαρτύριον, ἐζήτησε νὰ τῆς φέρουσιν τὸ παιδάκι τῆς. Τῆς τὸ ἔφεραν καὶ με χαρὰ τὸ πῆρε στὴν ἀγκαλιά τῆς νὰ τὸ βυζάξῃ πρὶν ἀπὸ τὸ μαρτύριον. Μὰ οἱ βασανιστὲς τῆς ἐπετέθησαν ἀγρία καὶ ἐπνιξαν τὸ παιδάκι μέσα στὴν ἀγκαλιά τῆς μητέρας του! Ἡ Περπέτουα ἐξέσπασε σὲ λυγμούς καὶ σπαρακτικὰς φωνὰς κ' ἐζήτησε νὰ τῆς ἀφίσουν τὸ παιδί τῆς νὰ τὸ θάψῃ... Ἄλλ' οἱ δῆμιοὶ ἄφησαν τὸ παιδί σὲ μὴν ἄκρη καὶ ὠδήγησαν τὴν Περπέτουα στὸ μαρτύριον. Ἡ ἀπόφασις ἦταν νὰ κατασπαραχθῇ ἀπὸ θηρία στὸν Ἱππόδρομο. Οἱ δῆμιοὶ τὴν ἔσυραν στὴ μέση τοῦ Ἱπποδρόμου γιὰ νὰ φονευθῇ.

Ὅταν ἐνοιώσε πιά ὅτι ἔφθασε τὸ τέλος τῆς, ἡ Περπέτουα εἶπε :

— «Ἐπιθυμῶ νὰ πεθάνω τώρα ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ γρήγορα, γιὰ νὰ βρῶ ἐκεῖ πάνω τὸ παιδί μου, νὰ ἀνταμώσω πάλι τὴν ἀθώα του ψυχῆ...»

Σὲ λίγην ὥρα οἱ βασανιστὲς ἔφεραν τὴν Περπέτουα κοντὰ σ' ἓνα σωματῶδη καὶ ἀγριὸν ταῦρον. Ἐπειτα ἐπῆραν καμμένη σίδηρα καὶ ἐργαλεῖα ποὺ ἔβγαζαν φλόγες κ' ἐκέντρισαν μ' αὐτὰ τὰ πλευρὰ τοῦ ταύρου. Τὸ ζῶον ἐξαγριώθηκε τότε κ' ἐρρίφθη ἐναντίον τῆς Περπέτουας καὶ τὴν ἐσκότωσε με τὰ κέρατά του...

Ἔτσι εὗρηκε τὸν μαρτυρικὸ θάνατο ἡ Μάρτυς Περπέτουα. Καὶ ἡ παράδοσις μεταδίδει τὴν λεπτομέρεια πὸς ἡ Μάρτυς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μαρτυρίου τῆς ἦταν βυθισμένη σὲ ἱερὴ ἔκστασι καὶ ἔλεγε μιὰ προσευχή. Ἔτσι δὲν ἐπρόσεχε τὸ μαρτύριόν τῆς καὶ ἤρεμα ἐπέρασε ἀπὸ τὴν πρόσκαιρην ζωὴν στὴν αἰώνια.

Κατόπιν ἐπῆραν οἱ Χριστιανοὶ τὸ λείψανόν τῆς καὶ κεῖνο τοῦ παιδιοῦ τῆς καὶ τὰ ἔθαψαν με τίς θρησκευτικὰς τιμὰς σὲ μιὰ κατακόμβην τῆς Ρώμης.

* * *

Ἡ Μάρτυς Ἁγία Περπέτουα, ποὺ ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῆς ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν τὴν 1η Φεβρουαρίου καὶ ἀπὸ τὴν Καθολικὴν θρησκείαν τὴν Δυτικὴν τὴν 7ην Μαρτίου, τιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανούς γιὰ τὴν ἱερὴ αὐτοθυσίαν τῆς. Μάλιστα ἔχει ἐμπνεύσει καὶ πολλοὺς συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς.

Ἀξιολογούμενα, μέσα στὴ θρησκευτικὴν μας λογοτεχνίαν, εἶναι τὰ τρία σονέτα, ποὺ ἐσύνθεσε γιὰ τὴν Μάρτυρα Περπέτουα

ὁ Κρητικὸς ποιητὴς Ἐλευθέριος Ἀλεξίου. Ὁ ἴδιος ἔχει γράψει σειρά ἀπὸ Χριστιανικὰ σονέτα, ἀφιερωμένα στὶς πράξεις καὶ στὰ κηρύγματα τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Σ' αὐτὰ περνοῦν οἱ ἱερῆς μορφῆς τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τῆς Ἁγίας Θέκλας, τῆς Ἁγίας Μάρτυρος Ἀγάθης, τοῦ Ἁγίου Κλήμη καὶ ἄλλων.

Ἀπὸ τὰ τρία λοιπὸν σονέτα τοῦ Ἀλεξίου, τ' ἀφιερωμένα στὴν Ἁγία Περπέτουα, τὸ πρῶτο ἀναδημιουργεῖ ἓνα τραγούδι τῆς Ἁγίας, ποῦ τὸ λέει ἀφοῦ οἱ δῆμιοι τῆς ἐσκότωσαν τὸ παιδί της μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Τὸ ποίημα ἀρχίζει μ' αὐτοὺς τοὺς συγκινητικὸς στίχους :

«Μοῦ πνίξαν τὸ παιδί μου τὰ σκυλιὰ
καὶ τὸ πυρρὸ ἀπ' τὰ χεῖλη του σημάδι
κοιτάω στὴ ρόγα ἀκόμα, ἀκόμα ὡς χᾶδι
ἢ ἀνάσα του μοῦ λούει τὴν ἀγκαλιά.»

Καὶ συνεχίζοντας ὁ ποιητὴς, τονίζει πὼς ὁ δρόμος τοῦ μαρτυρίου εἶναι γοργὸς καὶ πὼς γρήγορα ἢ μητέρα θὰ βρῆ στὴν ἄλλη ζωὴ τὸ παιδάκι της. Σ' ἄλλο σονέτο ἡ Ἁγία παρουσιάζεται νὰ μιλῇ γιὰ τὸ μαρτύριό της, ἐνῶ πέθαινε. Καὶ τέλος στὸ τρίτο σονέτο, παρουσιάζεται μὲ φαντασία ἓνα τραγούδι ποῦ τὸ λέει ἡ Περπέτουα μέσα στὸν Ἰππόδρομο, λίγην ὥρα πρὶν μαρτυρήσῃ. Σ' αὐτὸ φαίνεται ὁ πόνος γιὰ τὸ παιδί της καὶ μαζί ἢ ἀκλόνητη πίστις της στὸ Χριστιανισμὸ.

Ἄλλ' ἰδοὺ αὐτὸ τὸ σονέτο :

«Πολὸν νὰ μὴν κρατήσῃ ἢ σιγαλιὰ
ποῦ βαθιὰ μὲ κνκλώνει ὡσὰν τὸν Ἄδη.
Ταχιά τοῦ βίου νὰ φύγῃ τὸ σκοτάδι,
τοῦ παιδιοῦ μου ν' ἀκούσω τὴ λαλιά.
Θᾶγγ ὄλο φῶς τὰ δλόξανθα μαλλιὰ,
μὲ ἀθηρὸ τυλιγμένα μυρτοκλάδι.
Θᾶρθῃ μὲ γέλιο, στὸ ἱερὸ λιβάδι
τὴν παλιά μας νὰ πλέξουμε φωλιά.
Μὰ ἀκούω τὸν ταῦρο. Εἴμ' ἔτοιμη. Εἴμ' ὀρθή.
Στέρρη προσμένω. Χαμογελαστή
τὰ μπράτσα ἀνοίγω νὰ τὸν ἀγκαλιάσω!
Κεντρίσατε μὲ φλόγα τὰ πλευρά του,
στὸ δρόμο τὸ παιδί μου νὰ προφτάσω.»

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Κυριακή 3 Φεβρουαρίου (ΙΖ΄)
(Β' Κορινθ. στ' 16-18, ζ' Ι)

«Υμείς ναός Θεοῦ ἐστε» (στ'χ. 16)
[Ἐσεῖς εἰσθε ναός τοῦ Θεοῦ]

Στὴν προθήκη τοῦ σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος, ὁ στίχος αὐτὸς εἶναι ἐκθαμβωτικὸ κόσμημα, ποὺ κάνει ξεχωριστὴ ἐντύπωση. Ἡ ὡραία εἰκόνα τοῦ Παύλου, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ὁ κάθε χριστιανὸς εἶναι ναὸς καὶ στίτι τοῦ Θεοῦ, προκαλεῖ εὐθὺς τὴν προσοχή, τὴν κατάνυξι, τὴ χαρὰ σ' ὁποιαδήποτε πιστὴ ψυχὴ.

Ἀκούσατε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τί μᾶς πληροφόρησε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀποστόλου: Ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς εἶναι μιὰ κατοικία τοῦ Ὑψίστου, ναὸς ὅπου κἀθετα ὁ Θεός.

Ἐκεῖνος, ποὺ κρατᾷ κλεισμένα στὴν παλάμη του τὰ σύμπαντα. Ἐκεῖνος, ποὺ κατοικεῖ σὲ φῶς ἀπρόσιτο. Ἐκεῖνος, ποὺ ἡ μεγαλωσύνη του δὲν ἔχει ὅρια, χωρᾷ, κλείνεται καὶ μένει ὀλόκληρος μέσα σὲ κάθε πιστὸ τέκνο του.

Δὲν ἤρθε τυχαῖα, ἀδελφοί μου, αὐτὴ ἡ ἐξάισια εἰκόνα στὸν νοῦ τοῦ Παύλου. Δὲν ἀναπήδησε ἀπὸ δική του ἐμπνευσι κάτω ἀπὸ τὴ γραφίδα του, καθὼς, ὠδηγημένος ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, χάραξε τίς γραμμές, ποὺ ἀκούσαμε πρὶν ἀπὸ λίγο. Ἀπεναντίας, εἶναι μιὰ εἰκόνα, ποὺ ὁ θεὸς Παῦλος δανείστηκε ἀπὸ κάποιον προφήτη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ποὺ τὴ χρησιμοποίησε πρὶν ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο κι' ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Τὰ λόγια τοῦ προφήτη τὰ περιέχει αὐτούσια ἢ περικοπὴ ποὺ ἀκούσαμε: «Εἶπεν ὁ Θεός, ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς». [Εἶπεν ὁ Θεός, θὰ κατοικήσω μέσα σ' αὐτούς]. Καὶ τὴν ἀνάλογη φράσι τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔχομεν ὅλοι στὴ μνήμη μας. Οὐμᾶστε τί εἶπε, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, ὁ Ἰησοῦς στοὺς μαθητάς του, ὅταν βρισκόταν στὸ κατῶφλι τοῦ Πάθους του: «Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν». [Ἄν ἓνας μὲ ἀγαπᾷ, θὰ πράττη σύμφωνα μὲ ὅσα διδάξα κι' ὁ πατέρας μου θὰ τὸν ἀγαπήσῃ, καὶ ἄρθομε ὁ πατέρας μου κι' ἐγὼ σ' αὐτόν καὶ μέσα του θὰ στήσουμε τὴ σκηνὴ μας]. Καὶ πάλι, στὴν Ἀποκάλυψι τοῦ Ἰωάννου, λέγει ὁ Χριστὸς κάτι ἀντίστοιχο, ποὺ ἐπίσης εἶναι ζωηρὰ ἀποτυπωμένο στὴ μνήμη ὄλων μας: «Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ

κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσονται πρὸς αὐτόν». [Νά, στάθηκα ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ χτυπῶ· ἂν ἀκούσετε τὴ φωνή μου κι' ἀνοίξετε, θὰ μπῶ μέσα σας].

Τὶ φοβερὴ τιμὴ, τί ἀνεκλάλητη εὐνοία γιὰ τὸν ἄνθρωπο εἶναι αὐτὴ ἢ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ! Ὁ Παντοκράτωρ, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁ «πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν», ὁ ἰδιοκτῆτης καὶ ἐξουσιαστῆς τῆς ὁρατῆς κι' ἀοράτου κτίσεως, θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του ἄστεγο διαβάτη καὶ θέλει, ζητᾷ, λαχταρᾷ νὰ κἀνῃ σπίτι του τὸν ἄνθρωπο.

«Θὰ κατοικήσω μέσα στὸ πλάσμα μου» ὑπόσχεται ἀνυπόμονα, προειδοποιεῖ ἀπὸ πολὺ νωρίς, ὅταν ἀκόμα χρειάζονταν αἰῶνες ὥσπου νὰ κατεβῇ ὁ Υἱὸς του στὸν κόσμο. Γιατὶ ἡ εἴσοδος κι' ἡ παραμονὴ τοῦ Θεοῦ μέσα μας ἔγινε δυνατὴ μονάχα μὲ τὴ σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ του. Ἦρθε, λοιπόν, ὁ Χριστός, κι' ἀπὸ τότε χτυπᾷ τὴν πόρτα κάθε ψυχῆς, γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ αὐτὴ ἢ εἴσοδος κι' αὐτὴ ἢ παραμονὴ τῆς Θεότητος μέσα στὸν ἄνθρωπο.

Ἀπλῶς, λοιπόν, ἐπαναλαμβάνει ὁ Παῦλος ὅσα μὲ τοὺς προφῆτες ὑποσχέθηκε κι' εἶπε κατόπιν ὁ ἴδιος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἦρθε στὸν κόσμο. Εἴστε, γράφει ὁ ἀπόστολος στοὺς Κορινθίους χριστιανούς καὶ μὲς ἀπὸ ἐκείνους στοὺς χριστιανούς κάθε γενεᾶς, εἴστε ναὸς τοῦ Θεοῦ.

Πῶς, ὅμως, πρέπει νὰ εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ, τὸ κατάλυμα αὐτοῦ τοῦ βασιλέως τῆς κτίσεως; Κτισμένο, βέβαια, μὲ κάθε καλλονὴ καὶ μεγαλοπρέπεια. Ἀποστράπτοντας ἀπὸ καθαρότητα καὶ στολισμένο μὲ γλιδή. Δὲν μπορεῖ ἓνας τέτοιος ἐνοικος νὰ διαμῆνῃ ἀνάμεσα σὲ γυμνοὺς τοίχους καὶ σὲ δάπεδο ρυπαρό.

Κι' ὁ Παῦλος, πάντα πρακτικὸς, τρέπεται εὐθὺς σὲ συμβουλὲς κι' ὑποδείξεις. Νάχετε, λέγει, τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ, νὰ δείχνετε στὴ συμπεριφορὰ σας πῶς συναισθάνεσθε ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ποῦ καταδέχτηκε νὰ σᾶς κἀνῃ σπίτι του καὶ ναὸ του.

Ὁ φόβος του θὰ σᾶς κἀνῃ νὰ κρατᾶτε τὴ σάρκα, τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα σας, ποῦ εἶναι ἐνδιαίτημα τοῦ Θεοῦ, ἀμόλυτα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Κι' ὁ ἴδιος φόβος θὰ σᾶς σπρώξῃ νὰ στολίσετε τὸ κατάλυμα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ μὲ τίς ἀρετές. Αὐτές, τὰ καλὰ σας ἔργα, εἶναι τὰ ἐπιπλά, οἱ πολυέλαιοι, τὰ χαλιά, τὰ κομψοτεχνήματα, ποῦ ταιριάζουν σ' ἓνα τέτοιο σπιτι.

Ἄς πάρουμε, λοιπόν, ἀδελφοί, τὴ σκούπα τῆς μετανοίας, — τὴν εἰλικρινῆ ἐξομολόγησι. Ἄς χύσουμε ἄφθονο τὸ νερὸ τῆς μετανοίας, τὰ δάκρυα. Ἔτσι θὰ καθαρίσουμε τὸ σπίτι, τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι ὁ ἑαυτός μας. Κι' ἄς τὸ στολίσουμε μὲ κάθε ἀρετὴ, ὥστε νὰ τιμηθῇ ὁ Θεῖος Ἐνοικος.

Κυριακή 10 Φεβρουαρίου

(Β' Τιμ. 8. 6' 1-10)

«...σωτηρίας τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ...» (στῖχ. 10)

[...τῆς σωτηρίας, πού εἶναι μέσα στοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ...]

Ποῖος ἀπό σᾶς, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἀγνοεῖ τάχα τι σημαίνει τὸ ὄνομα πού πῆρε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ σάν ἦρθε στὸν κόσμο κι' ἔγινε ἄνθρωπος; Τὸ γλυκύτατο αὐτὸ ὄνομα, τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, δὲν σημαίνει τίποτ' ἄλλο παρά Σωτήρ. Καὶ τὴν ἀλήθεια αὐτή, πὼς ὁ Χριστὸς δηλαδή εἶναι ἡ μοναδική σωτηρία, τὴ θυμίζει τὸ τέλος τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς. «Ἡ σωτηρία, πού εἶναι μέσα στὸν Χριστό», λέγει ὁ Παῦλος.

Πραγματικά, ἀδελφοί μου, ὁ Χριστὸς δὲν ἦρθε γιὰ τίποτε ἄλλο στὸν κόσμο, παρά γι' αὐτὸ πού σημαίνει τ' ὄνομά του: γιὰ νὰ σώση τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν αἰώνιο θάνατο. Θυμηθῆτε καὶ μιὰ ἄλλη φράσι τῆς Ἁγίας Γραφῆς, πού τονίζει πὼς ἀποκλειστικὴ ἐπιδιώξις τοῦ Χριστοῦ εἶναι μονάχα ἡ σωτηρία μας. Βρίσκεται στὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιο εὐαγγέλιο καὶ λέγει τὰ ἐξῆς: «Δὲν ἔστειλε ὁ Θεὸς τὸν υἱό του στὸν κόσμο γιὰ νὰ κρίνη καὶ νὰ καταδικάσῃ τὸν κόσμο, ἀλλὰ γιὰ νὰ σωθῇ ὁ κόσμος μέσῳ αὐτοῦ».

Σωτήρ, λοιπόν, πάνω ἀπ' ἅλα, Σωτήρ καὶ μονάχα Σωτήρ εἶναι ὁ Ἰησοῦς γιὰ ἅλα τὰ πλάσματά του, ἀπὸ τότε πού ἔζησε σάν ὁμοῖός μας πάνω στὴ γῆ ὡς σήμερα. Καὶ Σωτήρ, μονάχα Σωτήρ θὰ μείνη ὡς τὴ συντέλεια τῶν αἰώνων, ὡς τὴ φοβερὴ ἡμέρα τῆς δευτέρας του παρουσίας, ὅποτε θὰ παρουσιασθῇ ἐπὶ τέλους ὡς κριτῆς. Ὡς τὴν ἡμέρα, ὅμως, ἐκείνη, τίποτε ἄλλο δὲν ἐπιζητεῖ, τίποτε ἄλλο δὲν τὸν ἀπασχολεῖ, τίποτε ἄλλο δὲν φανερώνει καὶ δὲν κρύβει ἢ συμπεριφορὰ του ἀπέναντι στὸν ἄνθρωπο παρά αὐτό: πὼς νὰ τὸν σώση, πὼς νὰ τὸν ἀποτραβήξῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ τὸν μπάσῃ στὴν αἰώνια ζωὴ, πὼς νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴ λάσπη καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὸν οὐρανό, πὼς νὰ τὸν ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸν Διάβολο καὶ νὰ τὸν πάρῃ στὴ δική του ἀγκαλιά.

Μέσα στὴν τρικυμία τῶν παθῶν καὶ τῶν θλίψεων, ὅπου ὑποφέρει καὶ κινδυνεύει ὁ χριστιανός, νὰ ὁ ἀμετακίνητος βράχος τῆς ἐλπίδος, ἡ ρητὴ βεβαίωσις, πού τὸ ἀδιάψυστο στόμα τοῦ Θεοῦ παρέχει: ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν γιὰ νὰ μᾶς σώση, τίποτε ἄλλο δὲν ζητᾷ παρά νὰ μᾶς σώσῃ. Ἀπ' αὐτὸ τὸν βράχο ἂς πιαστοῦμε, λοιπόν, γιὰ νὰ μὴ καταποντισθοῦμε στὴς ἀβύσσους τῆς ἀπογνώσεως.

Ὅταν βλέπουμε πόσο καθυστερημένοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἴμαστε· πόσο λίγο τὸν μιμούμαστε· πόσο εὐκόλα μᾶς λυγίζουν τὰ φόβητρα καὶ τὰ θέληγτρα τοῦ κόσμου τούτου· πόσο ἄσκοπα

περνούν ή μιὰ μετὰ τήν ἄλλη οἱ μέρες μας χωρίς νά μπαίνουμε πραγματικά στὸν δρόμο τοῦ θεοῦ θελήματος, ἔρχονται στιγμὲς ποὺ ή ἀπόγνωσις πλακώνει τήν ψυχὴ μας, ψαλιδίζει τις ἐλπίδες μας καὶ μᾶς σπρώχνει στὴν ὀριστικὴ λιποταξία.

Ὁ ἴδιος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ φαίνεται σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις πὼς ὀδηγεῖ σ' αὐτὴ τὴν ἀπόγνωσι, γιατί ή λάμψις τοῦ φωταγωγεῖ τὴν ἀπελπιστικὴ κατάστασί μας ὡς χριστιανῶν καὶ δείχνει πόσο φοβερὰ κι' ὑψηλὰ εἶναι αὐτὰ ποὺ ζητᾶ νὰ κάνουμε ὁ Θεός. Ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ τὰ βάραθρα τῆς ἀπογνώσεως, ὁ Κύριος ὑψώνει γύρω μας τεῖχος προστατευτικὸ, τὴν πληροφορία, τὴ διαβεβαίωσι, πὼς εἶναι Σωτὴρ μας.

Τίποτε δὲν εἶναι πιὸ πιθανό, πιὸ βέβαιο ἀπὸ τὸ ὅτι θὰ σωθοῦμε, γιατί αὐτὸ μονάχα θέλει, γι' αὐτὸ μονάχα ἐργάζεται, γι' αὐτὸ μονάχα ὑπάρχει ὁ Θεός.

Ἡ σωτηρία μας εἶναι ή ἐπιθυμία τῆς ἀγάπης του, ὁ στόχος τῆς δυνάμεώς του.

Εἴμαστε ἔνοχοι, ἀλλὰ ὄχι κάτω ἀπὸ τὰ μάτια ἑνὸς Κριτῆ. Εἴμαστε ἔνοχοι κάτω ἀπὸ τὰ μάτια ἑνὸς στοργικοῦ Πατέρα, ποὺ, καθὼς λέγει ἓνας ἀρχαῖος διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, (συγχωρεῖ γρηγορώτερα ἀπ' ὅτι μιὰ μητέρα θὰ τραβοῦσε τὸ παιδί της μὲς ἀπὸ τὴ φωτιά), γιατί εἶναι ἀμνηστιακὸς γεμᾶτος ἀπεριόριστο ἔλεος, ἔτοιμος πάντα νὰ σώσῃ.

Εἶναι πραγματικὰ παράξενο, ἀδελφοί, πὼς κατορθώνουμε νὰ μένουμε μὲ τόσο λίγο θάρρος, νὰ μὴν ἀνάβῃ σὰν πυρκαϊὰ στὴν καρδιά μας ὁ πόθος τῆς ἀγιότητος, ὅταν ὁ παντοδύναμος Θεὸς δὲν ἐπιδιώκῃ τίποτε ἄλλο παρὰ πὼς νὰ μᾶς κἀνῃ ὀλοτελα δικούς του.

Δὲν ἐξετάζει σὲ τί τοῦ φταίξαμε ὡς τώρα. "Ὅλα τὰ ἀνομήματα, ποὺ διαπράξαμε, σὲ μιὰ στιγμὴ παύουν νὰ ὑπάρχουν, εἶναι ἀκριβῶς σὰν νὰ μὴν ἔγιναν ποτέ. Ἀρκεῖ νὰ μετανοήσουμε καὶ μὲ συντριβὴ νὰ ἐπικαλεσθοῦμε τὸ θεῖο ἔλεος. Ἀνυπόμονη εἶναι ή θεία ἀγάπη νὰ μᾶς ἀγκαλιάσῃ, νὰ μᾶς κρατήσῃ μέσα της γιὰ πάντα. Πὼς κατορθώνουμε, λοιπόν, νὰ μένουμε διστακτικοὶ καὶ ἀναποφάσιστοι;

"Ἄς πνεύσῃ στὶς ψυχές μας ή αὔρα τῆς πληροφορίας, αὐτῆς τῆς διαβεβαίωσεως: ὁ Χριστὸς εἶναι Σωτὴρ μας. Κατέβηκε στὴ γῆ, φόρεσε τὸν πηλὸ τῆς ἀνθρώπινης σάρκας, σταυρώθηκε κι' ἀναστήθηκε, γιὰ νὰ μὴ μπορέσῃ ὁ Διάβολος νὰ κρατήσῃ αἰχμάλωτο τὸ ἀνθρώπινο γένος, γιὰ νὰ ξανανοιχτοῦν οἱ πύλες τοῦ Παραδείσου, γιὰ νὰ εἶναι τὸ εὐκολώτερο πράγμα στὸν καθένα μας ή σωτηρία.

"Ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀμαρτίας μπορεῖ νὰ τάχῃ κάνει ἓνας ἄν-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατά την συνεδρίασιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τῆς 14ης Δεκεμβρίου 1956 ἀπενεμήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις:

1. Λόγω γῆρατος: Εἰς τοὺς ἐξῆς: 1) Πρεσβύτερον Ἀλέξιον Ῥηγόπουλον τοῦ Χριστοῦ, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Ἀλωνίων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀλεξ(ξ)πόλεως, ἐκ δραχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Αὐγούστου 1956.

2. Πρεσβύτερον Νικόλαον Καραπαπαδάκην τοῦ Κων(ν)ου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Βόλου, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἐκ δραχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου 1956.

3) Πρεσβύτερον Ἀδριανὸν Δεληγιάννην τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Μαυροτόπου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας, ἐκ δραχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1956.

4) Πρεσβύτερον Θεμιστ. Παπαδόπουλον τοῦ Βασιλείου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Φυσίνης, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λήμνου, ἐκ δραχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1956.

5) Πρεσβύτερον Σάββαν Κατσαρὸν τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ταξιάρχων Νενητουρίων, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου, ἐκ δραχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1956.

6) Πρεσβύτερον Σωτήριον Πανουτσόπουλον τοῦ Παναγιώτου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου Ἀνδραβίδας, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας, ἐκ δραχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1956.

II. Λόγω πολυτοῦς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Ἰωάννην Τσεκερίδην τοῦ Ἀμαράντου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου Σκήτης Κοζάνης, Ἱ. Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, ἐκ δραχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1956.

2) Πρεσβύτερον Ἐμμανουὴλ Κυριακάκην τοῦ Γεωργίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου Ἄνω Ἀχαρνῶν, Ἱ. Μητροπόλεως Κρήτης, ἐκ δραχ. 874 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Σε(π)βρίου 1956.

θρωπος καὶ στὸ τέλος νὰ σωθῆ. Μονάχα ἓνα εἶδος ἀμαρτίας ἀποκλείει τὴ σωτηρία: ἡ ἀπόγνωσις. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀσπαστὴ θηλειὰ τοῦ Διαβόλου.

Ἄς διώξουμε, λοιπόν, κάθε λογισμὸ ἀμφιβολίας κι' ἄς πιστοῦμε ἀπὸ τὸν βράχο τῆς θείας ὑποσχέσεως, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Σωτὴρ. Σωτὴρ γιὰ ὅλους, χωρὶς ἐξαίρεσι, Σωτὴρ, ποὺ δίνει τὴ σωτηρία ζητῶντας γιὰ πληρωμὴ ἓνα νόμισμα, ποὺ ὑπάρχει στὴν τσέπη ὅλων μας. Τὸ νόμισμα αὐτὸ εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς σωτηρίας.

Δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τὸ βγάλουμε καὶ νὰ τὸ δώσουμε στὸν Θεὸ Λυτρωτὴ μας. Πῶς θὰ τὸ βγάλουμε; Λέγοντας στὸν Κύριο τὸ «αἰλάσθητί μοι» τοῦ Τελῶνη, τὸ «ἐλέησόν με» τοῦ Δαυὶδ. Καὶ πῶς θὰ τοῦ τὸ δώσουμε; Ἀποφασίζοντας νὰ μὴ ξανακάνουμε πιά τίποτε ποὺ θὰ σημαίνη ἐπιστροφή αὐτοῦ τοῦ νομίματος στὴν τσέπη μας. Ἀποφασίζοντας δηλαδὴ νὰ ζήσουμε ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Ἰησοῦ.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεο. Χρῖστον Σταυρόπουλον, Βαλτέσιον Μαντινσίας. Ζητηθέντα τεύχη ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς. Ἐλάβομεν δραχμὰς 100 καὶ θὰ σὰς ἀποστείλωμεν τὰ ζητούμενα βιβλία εὐθὺς ὡς βιβλιοδετηθῶν. — **Αίδεο. Σπυρίδωνα Σπυρόπουλον, Κουρτέσι Ἡλείας.** Διὰ τὴν ἐγγραφὴν σας ἐφροντίσαμεν. Σήματα Κατηχητικῶν Σχολείων δύνασθε νὰ προμηθευθῆτε ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν. Γράψατε : Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῶν 1, Ἀθῆναι. — **Αίδεο. Κωνσταντῖνον Σαγανᾶν, Κεχροινᾶ Βάλτου.** Εἰδοποιήσαμεν τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς «Φωνῆς Κυρίου». Τὴν παρατήρησίν σας σχετικῶς μὲ τὰ κηρύγματα τὴν ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν. — **Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἀνανίαν Σιαμίδην, Κολχικὸν Θεσσαλονίκης.** Ἐλάβομεν δραχμὰς ὀγδοήκοντα. Εὐθὺς ὡς βιβλιοδετηθῶν οἱ τόμοι θὰ σὰς ἀποστείλωμεν τὰ ζητούμενα. — **Αίδεο. Ἀνδρέαν Δ. Νικολάου, Κέρτεζη Καλαβρύτων.** Ὡς μᾶς ἐπιληροφόρησεν τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἢ ἀναφορὰ σας ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν Ἰ. Μητροπόλιν πρὸς ἔγκρισιν τῆς πράξεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου. — **Αίδεο. Δημήτριον Τσίγκον, Ἀσπρόπυργον.** Κατὰ τὸν ἰσχύοντα νόμον οἱ ἔχοντες πυχίον Ἐκκλησιαστικῆς Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς καὶ ἀπολυτήριον Γυμνασίου δὲν ὑπάρχοντι εἰς τὴν Β' κατηγορίαν. Τὸ νέον νομοσχέδιον, τὸ ὅποτον κατατάσσει τοὺς ἔχοντας τὰ ἀνωτέρω προσόντα εἰς τὴν Β' κατηγορίαν ἐκκρεμεῖ εἰσὶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. — **Αίδεο. Δ. Παπαδόπουλον, Δυτ. Φραγκίσταν, Εἰδουτανίας.** Εἰδοποιήθη ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία καὶ θὰ σὰς ἀποστείλῃ τὰ ζητούμενα τεύχη.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. Θ., Νὰ ὀμιλῆς προσεκτικὰ. — **Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μπαρδάκου,** Φωτίζον τὰ βήματά μας. — **Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη,** Ἡ Ἐκκλησία τῆς Νικοπόλεως Ἠπείρου τιμᾷ τὸν ἰδρυτὴν τῆς Ἁγίου Ἀπόστολον Παῦλον. — **Βασ. Ἡλιάδην, Μορφὲς τῶν «ἀγίων» Γερόντων.** — **Θεοδ. Σπεράντζα,** Ὁ Παπα-Σιαμῆς τῆς Βούσης (τὰ στεγνά του). — **Φ. Γιοφύλλη,** Ἡ μάστιξ ἀγία Πελοπέτου. — **Βασ. Μουστάκη,** Κηρύγματα εἰς τὰ ἀποστολικά ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν. Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου» νὰ ἀπευθύνωνται μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» δι' ὅ,τι τοὺς ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς ἐνδιαφέρει. Θὰ εὐρουν κατανόησιν καὶ ἐξυπηρέτησιν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημερίον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὀδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. Τηλ. 27-639.

Ὑπεύθυνος Τυπ/φείου : **Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.**